

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต
ของทหารประจำการ

โดย

พันเอกสันต์ จิตรประสงค์
รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระแก้ว
จังหวัดทหารบกสระแก้ว

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 56
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2556 - 2557

บทคัดย่อ

เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พ.อ.สันต์ จิตรประสงค์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 56

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเพื่อเสนอแนวทางในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร หลักทฤษฎี การสัมภาษณ์แบบกลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อค้นหาการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ ด้วยการสัมภาษณ์ทหารประจำการ ประชากรได้แก่ ทหารประจำการที่ได้รับเงินได้รายเดือนต่ำกว่า 1 ใน 3 ของอัตราเงินเดือน จำนวน 94 นาย ทำการสัมภาษณ์แบบกลุ่มจำนวน 74 นาย สัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 20 นาย จำแนกตามระดับชั้นยศตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง และระเบียบคำสั่งเกี่ยวกับอัตราเงินเดือน การกู้เงินในโครงการต่างๆ การดำเนินชีวิตของทหารประจำการ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ จังหวัดทหารบกสระแก้วทั้ง 6 ด้าน พบว่ามีการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับต่ำ ด้านที่เหลืออีก 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

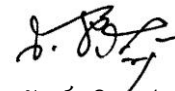
ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ คือต้องถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจให้ทหารประจำการมีความเข้าใจจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากรายได้ของทหารประจำการอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง ดังนั้นจะต้องดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวังในทางสายกลางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความอดทน อดกลั้น ตลอดจนมีค่านิยมที่ไม่ฟุ้งเฟ้อจนเกินขีดความสามารถ รวมทั้งต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาด้วยความมุ่งมั่นที่จะไม่เป็นหนี้สินด้วยเหตุอันไม่ควร ก็จะสามารดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

คำนำ

การดำเนินชีวิตของทหารประจำการภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่มีการแข่งขันในด้านวัตถุในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นการที่จะฟันฝ่าอุปสรรคด้วยอุดมการณ์ความรู้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากผู้บังคับบัญชาจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นจะต้องพึงกระทำ เพื่อให้เกิดขวัญ กำลังใจ ในการการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงไป ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วย

ดังนั้นการที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ ผู้วิจัยหวังว่าเอกสารวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและทหารประจำการ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานอื่นที่คล้ายคลึงกัน เพื่อที่ทุกฝ่ายจะได้ นำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและนำความสุขมาสู่ตนเอง ครอบครัว และหน่วยงานต่อไป หากเอกสารวิจัยฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใดผู้วิจัยขออภัยมา ณ โอกาสนี้

พ.อ.

(สันต์ จิตรประสงค์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 56

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
คำจำกัดความ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8
ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	13
องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	17
การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	18
ความจำเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต	23
ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์	26
คำสั่งกองทัพบก	29
เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
กรอบแนวคิดในการวิจัย	35

	หน้า
สารบัญ (ต่อ)	
บทที่ 3 การดำเนินชีวิตของทหารประจำการ	36
ทหารประจำการ	36
สถานภาพและสภาพความเป็นอยู่	37
ทหารประจำการที่ประสบภาวะหนี้สิน	38
โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วย	40
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดสภาวะหนี้สิน	42
บทที่ 4 วิเคราะห์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต	46
ของทหารประจำการ	
การดำเนินชีวิตของทหารประจำการ	46
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	53
สรุป	53
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้	57
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	58
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	63
ผนวก ก ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จประจำปี พ.ศ.2544	64
ผนวก ข ระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบกว่าด้วยการออมทรัพย์	74
ข้าราชการกองทัพบก(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2555	
ผนวก ค คำสั่งกองทัพบก ที่ 332/2556	79
ผนวก ง หนังสือราชการธนาคารออมสินเรื่อง โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนา	83
คุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร	
ผนวก จ รายชื่อทหารประจำการที่เป็นกลุ่มประชากรของการวิจัย	85
ผนวก ฉ รูปภาพการสอบสัมภาษณ์ทหารประจำการ	91
ประวัติย่อผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3-1	ผังการจัดหน่วยจังหวัดทหารบกสระแก้ว	37
3-2	สถานภาพกำลังพลจังหวัดทหารบกสระแก้ว	38
4-1	แสดงข้อมูลทหารประจำการของกลุ่มประชากรแยกตามชั้นยศ	46

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่	
2-1 แสดงลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีของ อับราฮัม เอช,มาสโลว์ (Abraham H. Maslow)	27
2-2 แสดงกรอบแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	35
3-1 ผังการจัดหน่วยจังหวัดทหารบกสระแก้ว	37

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยโดยยึดแนวทางการพัฒนากระแสหลักจากประเทศทางตะวันตก ซึ่งมุ่งสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศด้วยการเพิ่มจำนวนผลผลิต และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตเป็นสินค้าออกสู่ต่างประเทศ เพื่อต้องการสร้างรายได้เข้าประเทศโดยใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ดังเช่นแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 1 เริ่มในปี พ.ศ.2504 เป็นต้นมา ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาหลายด้านที่สำคัญคือ ระบบเศรษฐกิจซึ่งวัดด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ที่เพิ่มสูงขึ้นแต่กลับทำลายระบบสังคม ความเอื้ออาทร ระบบเครือญาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม พื้นบ้านอันดีงามของคนไทยให้ลดน้อยลง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกนำมาใช้เพื่อขยายฐานการผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง จนลดจำนวนและคุณภาพลงไปอย่างมากและเกิดมลภาวะเป็นพิษ อันเนื่องมาจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมได้ปล่อยของเสียสู่อากาศ แม่น้ำ ลำคลองอย่างต่อเนื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำริ และแนวทางการแก้ไข ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้อำนาจ “เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency economy) อันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนในทางสายกลาง เพื่อให้ประชาชนชาวไทยรอดพ้น จากวิกฤตทางเศรษฐกิจ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้อิทธิพลของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 เป็นแนวคิดหลักปรัชญาที่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนได้ โดยจะต้องให้ประชาชน ชุมชน ต้องพึ่งตนเองให้ได้ก่อน สังคมและประเทศจึงจะพึ่งตนเองได้ (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2542, หน้า 18-20) รัฐบาลจึงได้น้อมนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8, 9, 10 และ 11 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นหลัก และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศเพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทั้งในภาคเกษตร ภาคธุรกิจได้ปรับกระบวนการทำงานให้เกิดความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีและมุ่งให้ประชาชนได้พยายามลดรายจ่าย เก็บออมและเพิ่มรายได้ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข โดยไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันมากนัก เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารที่มีจำนวนมากดังเช่นปัจจุบัน มีสติและระลึกรู้ได้ ดำรงชีวิตด้วยความเรียบง่าย สามารถอยู่รอดและอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเน้นให้มีกระบวนการขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ ทั้งนี้สืบเนื่องจากการพัฒนาประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาอันก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับกว้าง แนวทางออกของสังคมไทยคือความคิดพิจารณาไตร่ตรองอดีตเพื่อมุ่งปฏิบัติในปัจจุบันให้เหมาะสม และก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในภาคการเกษตร ภาคธุรกิจ และการปฏิบัติตนเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนและความมั่นคงต่อไป

กองทัพบกมีนโยบายให้หน่วยขึ้นตรงทุกหน่วยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อปลูกฝังให้กำลังพลและครอบครัวได้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยให้รู้จักใช้จ่ายเงินที่หามาได้อย่างพอเพียง ประหยัด ตามกำลังเงินของบุคคลนั้นๆ ถ้ามีเงินเหลือก็รู้จักเก็บออมไว้ใช้ในภายภาคหน้า

สำหรับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับกำลังพลและครอบครัวนั้น ผู้บังคับบัญชาทุกระดับได้พยายามให้คำแนะนำ แสดงตนเป็นแบบอย่าง รวมทั้งส่งเสริมยกย่องกำลังพลที่ปฏิบัติได้ให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อนกำลังพลโดยทั่วไป แต่ในความเป็นจริงปรากฏปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบ ทำให้กำลังพลบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ เช่นการดำรงตนตามกระแสสังคมในระบบวัตถุนิยม ความรับผิดชอบต่อผู้มีพระคุณ ญาติพี่น้องและบุตรหลาน การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขโดยเฉพาะการเล่นการพนันและยาเสพติด รวมทั้งการได้รับเงินเดือนเป็นค่าตอบแทนในเกณฑ์ต่ำ ประกอบกับในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาได้มีสถาบันการเงินหลายแห่งได้เข้ามาให้บริการด้านสินเชื่อในโครงการต่างๆ หลาย

โครงการ ทำให้กำลังพลจำนวนมากเข้าไปใช้บริการและนำเงินกู้ที่ได้รับไปจับจ่ายซื้อหาสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันที่ตนพึงปรารถนาโดยเฉพาะยานพาหนะ ปัจจัยเหล่านี้ได้ผลักดันให้กำลังพลดังกล่าวต้องเข้าสู่ระบบของการเป็นหนี้สินซึ่งในเบื้องต้นอาจมีจำนวนไม่มากนัก แต่ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดคำแนะนำ หรือขาดวินัยทางการเงิน ทำให้จำนวนหนี้สินค่อยๆทวีจำนวนมากขึ้น จนเกินกว่าจะชำระคืนได้ในระยะเวลาสั้นๆ จึงต้องตกอยู่ในสภาวะเป็นหนี้สินไปในอนาคตอีกนับสิบปี ปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานและสภาพขวัญกำลังใจซึ่งหากกำลังพลไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ อาจใช้หน้าที่ความรับผิดชอบไปในทางที่ผิดหรือตัดสินใจเข้าร่วมกระทำการที่ผิดกฎหมายหรือระเบียบ คำสั่งของกองทัพบก เช่น การลักขโมย การค้าขายยาเสพติด ทำให้ปัญหาต่างๆ เกิดความสลับซับซ้อนยุ่งยากในการปราบปรามและแก้ไข ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงกองทัพบกและประเทศชาติในที่สุด

ดังนั้นการศึกษาถึงผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ ในครั้งนี้ก็เพื่อจะได้ศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจ ในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้รวมทั้งรับทราบปัญหาข้อขัดข้อง เพื่อจะได้นำมาหาแนวทางในการให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยเหลือให้กำลังพลประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่เหมาะสมมีขวัญกำลังใจที่ดี สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนำมาซึ่งความมั่นคงมาสู่หน่วยงานและประเทศชาติตามลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะหนี้สินของทหารประจำการ
2. เพื่อเสนอแนวทางในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเอกสาร

1.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการดำเนินชีวิตในทางสายกลางซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และรัฐบาล ให้ดำเนินไปอย่างรอบคอบ โดยประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ

1.1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่มากและน้อยเกินไป

1.1.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลจากปัจจัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ

1.1.3 การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ

นอกจากนี้ยังต้องอาศัยทั้งเงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาต่างๆ อย่างรอบด้าน เพื่อประกอบการวางแผนและนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย จิตใจที่ตระหนักถึงคุณธรรมมี ความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทนเพียรพยายาม ใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบ

1.2 ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

มาสโลว์ได้ตั้งทฤษฎีแรงจูงใจ โดยอธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ เป็นความต้องการเพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการในปัจจัยสี่ อุณหภูมิที่เหมาะสม อากาศ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง เป็นความต้องการที่จะอยู่ห่างจากสิ่งที่เป็นภัยอันตรายทั้งปวง เช่น อุบัติเหตุ หรือ โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 ความต้องการทางสังคม การยอมรับและความรักใคร่ เช่น ความต้องการที่จะได้รับความรักใคร่ และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเป็นสมาชิก

ขั้นตอนที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ เป็นความต้องการที่ต้องการมีคุณค่าในสายตาคนอื่น แสดงถึงความสามารถและการได้รับความเคารพนับถือ

ขั้นตอนที่ 5 ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุด เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตตามศักยภาพที่จะเป็นไปได้ เป็นความปรารถนาที่จะสูงขึ้นในสิ่งที่เขาสามารถเป็นไปได้

1.3 คำสั่งกองทัพบก

กองทัพบกได้กำหนดระเบียบว่าด้วยกาพิจารณาบำเหน็จประจำปี พ.ศ.2544 ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาวะการเป็นหนี้สินไว้ดังนี้

ข้อ 11 หลักเกณฑ์งดเลื่อนชั้นเงินเดือน ถ้าอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งให้พิจารณางดเลื่อนชั้นเงินเดือน คือ เป็นผู้มีหนี้สินซึ่งเจ้าหนี้ฟ้องร้องต่อผู้บังคับบัญชาจนเกิดการยุ่งยาก หรืออาจทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของหน่วยต้นสังกัด

ข้อ 12 เกณฑ์ปลดออกจากราชการ ถ้าอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งพิจารณาปลดออกจากประจำการ คือ ถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือน เพราะบกพร่องซ้ำสองติดต่อกันไม่ว่าเป็นกรณีเดียวกัน หรือต่างกรณีกันก็ตาม

ขณะเดียวกันกรมสวัสดิการทหารบก ได้กำหนดระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบกว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2555 โดยผู้กู้เงินต้องมีหลักเกณฑ์ประการหนึ่ง คือ ต้องมีเงินได้รายเดือนสุทธิหลังจากหักเงินงวดชำระหนี้เงินกู้ อทบ.แล้ว เหลือไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของเงินได้รายเดือน

นอกจากนี้กองทัพบกได้ออกคำสั่งกองทัพบกที่ 332/2555 เรื่องการตรวจสอบและประเมินผลตามนโยบายการปลูกฝังและเสริมสร้างอุดมการณ์ทหารของกองทัพบกประจำปี 2556 มุ่งเน้นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปลูกฝังอุดมการณ์ทหาร รวมทั้งการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานในต่างๆ ภายในหน่วย

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป็นทหารประจำการชั้นยศ ส.ต. – พ.อ. สังกัด จังหวัดทหารบกสระแก้ว ซึ่งมีรายได้สุทธิต่ำกว่า 1 ใน 3 ของอัตราเงินเดือนจำนวน 94 นาย เป็นนายทหารสัญญาบัตร (ร.ต.- พ.อ.)จำนวน 10 นาย นายทหารชั้นประทวน(ส.ต.- จ.ส.อ.) จำนวน 84 นาย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยห้วงเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ.2557

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร หลักทฤษฎี และการสัมภาษณ์แบบกลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อค้นหาผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของทหารประจำการ โดยมีข้อมูลจาก

1. ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ทหารประจำการที่รับเงินเดือนสุทธิต่ำกว่า 1 ใน 3 ของเงินได้รายเดือน จำนวน 94 นาย โดยสัมภาษณ์แบบกลุ่ม จำนวน 74 นาย และสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จำนวน 20 นาย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ คำสั่งของหน่วยบังคับบัญชาและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ
2. ทำให้ทราบถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ
3. ทำให้สามารถกำหนดแนวทางและให้ข้อเสนอแนะในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ

คำจำกัดความ

การดำเนินชีวิต หมายถึงสภาพการดำรงชีวิตประจำวันที่บุคคลพึงแสวงหาได้ตามขีดความสามารถ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

ทหารประจำการ หมายถึงนายทหารสัญญาบัตร (ชั้นยศตั้งแต่ ร.ต. ถึง พ.อ.) และนายทหารชั้นประทวน (ชั้นยศตั้งแต่ ส.ต. ถึง จ.ส.อ.)

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงแนวทางการดำรงชีวิต ภายใต้อิทธิพลของทางสายกลางหรือความพอดี (พออยู่ พอกิน พอใช้) คือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกัน โดยไม่ประมาทไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความรอบคอบในการตัดสินใจ พร้อมทั้งต้องมีคุณธรรมโดยมีความซื่อสัตย์ ประหยัด เก็บออม แบ่งปันช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ

องค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงหลักปฏิบัติที่ทำให้คนรู้จักใช้เป็นหลักคิดในเรื่องความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดี ควบคู่กับการใช้คุณธรรมและความรู้มาเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ

การออม หมายถึง บรรดาสินทรัพย์ที่มีอยู่ ทั้งในรูปเงินฝากในสถาบันการเงิน เงินทุนในการทำประกันชีวิต รวมถึงเงินที่ใช้ในการซื้อสังหาริมทรัพย์ที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ บ้านและที่ดิน

ภาระหนี้สิน หมายถึง ภาระหนี้สินทุกประเภทของทหารประจำการสังกัดจังหวัดทหารบกสระแก้ว เช่น การกู้ยืมเงิน การผ่อนชำระเงินกู้ยืม รวมถึงดอกเบี้ยที่ต้องชำระคืน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหัวข้อเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารประจำการ สังกัดจังหวัดทหารบกสระแก้ว ได้มีการนำทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
5. ความจำเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต
6. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์
7. คำสั่งกองทัพบก
8. เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทรงเน้นความสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะต้องสร้างพื้นฐานคือ “ความพอมี พอกิน พอใช้” ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยวิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2517 ทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย ทรงเน้น “พอมีพอกินอีกครั้ง”

เหตุผลสำคัญที่ทรงมีพระบรมราโชวาทเช่นนั้นเนื่องจากประเทศไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา เน้นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่อุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยเงินลงทุนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้จากต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องชำระหนี้ด้วยการส่งสินค้าออกทางการเกษตร เป็นผลให้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย

ลงผลที่ตามมาคือเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็เกิดปัญหา ช่องว่างระหว่างการกระจายรายได้เพิ่มขึ้น โดยที่ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าภาค เกษตรขณะที่การจ้างงานไม่ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับการขยายตัวของผลผลิต ทำให้ ประชากรส่วนใหญ่ที่ยังคงมีอาชีพการเกษตรได้รับผลกระทบ

ในการบรรลุเป้าหมายสุดท้ายในการสร้าง “ความพออยู่พอกิน” ให้กับประชาชนชาวไทย ทุกคนโดยเฉพาะเกษตรกรผู้ยากไร้ในชนบท จากพระราชดำรัสในปีต่อ ๆ มา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ได้ทรงดำเนินพระราชกรณียกิจ ดังนี้

1. ปรับแก้สภาพทางกายภาพของพื้นดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก
2. เน้นความสามารถในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีโดยเน้นความประหยัดแต่ถูกหลัก วิชาการ
3. ส่งเสริมการผลิตที่หลากหลาย เพื่อลดความเสี่ยง และช่วยให้เกิดกระแสรายได้ที่ เหมาะสม
4. ส่งเสริมสถาบันหรือองค์กรของเกษตรกรเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา
5. ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

หลังจากนั้นได้ทรงค้นคว้าทดลองอย่างต่อเนื่อง ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2537 ได้ทรง เผยแพร่ “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียงในปี พ.ศ. 2539 ทรงเตือนผู้ที่ เกี่ยวข้องในขณะนั้น ให้ “มีความรอบคอบ” และอย่า “ตาโต” จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 จึงเป็นที่มาของพระราชดำรัสที่ว่า “การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจ แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง” พร้อม กันนั้นทรงอธิบายต่อว่า “คำว่า พอเพียง มีความหมายกว้างขวางกว่าความสามารถในการพึ่งตนเอง หรือความสามารถในการยืนบนขาของตนเอง เพราะความพอเพียง หมายถึง การที่มีความพอ คือ มีความโลภน้อย เมื่อโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดนี้ มีความคิดว่า ทำ อะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราอาจจะ สุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น”

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะ แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทาง เศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้ อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (คณะกรรมการการ อำนวยการเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทย.2549)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการ ต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของ คนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของทางสายกลาง และความ ไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจ และการกระทำ

เป้าหมายเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสร้างความสมดุล เพื่อความยั่งยืน หรือเป็นแนวทางการ ดำรงอยู่ละปฏิบัติตนเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เพื่ออยู่ได้ อย่างมั่นคง และยั่งยืนสมดุล คือ การพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์ กับท้องถิ่นสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับการเงิน สมดุลระหว่างคนกับสังคม และสิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรม ยั่งยืน คือ การเข้าสู่ดุลยภาพในระยะยาว จำต้องสมดุลในทุกๆด้าน มีความยืดหยุ่น ปรับตัวทำให้มีภูมิคุ้มกัน เจริญเติบโตทางด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้ก้าวทัน และพร้อมรับ กระแสโลกาภิวัตน์

2. หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง คือการเดินทางสายกลางความพอเพียงการพอดีความ พอประมาณ หรือมัชฌิมาปฏิปทา การเดินทางสายกลาง ฯลฯ ซึ่งหลายท่านใช้ต่างกันแต่มุ่งไปใน ความหมายเดียว โดยกล่าวเป็นประเด็นหลักๆ ของความพอดี ได้แก่

พอดีด้านจิตใจ หากทุกคนมีจิตใจที่เข้มแข็ง สำนึกดีต่อผลประโยชน์โดยรวม สำนึก ต่อความเป็นมนุษย์ที่อยู่ร่วมบนผืนแผ่นดินเดียวกัน ก็จะนำไปสู่ความยั่งยืนร่วมกันได้

พอดีด้านสังคมวัฒนธรรม ถึงแม้ว่าสังคมหรือวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติจะต่างกันก็ตาม หากแต่ต่างคนต่างดูแลและอนุรักษ์ รวมถึงการฝึกกำลังเกื้อกูลต่อกัน ในสังคม และวัฒนธรรม ภาพที่แตกต่างกันก็สามารถสร้างความงดงามให้แก่สังคมและวัฒนธรรมได้โดยยั่งยืน

พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความไม่พอดีในทรัพยากรธรรมชาติ ก็จะนำไปสู่สภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่การเอาชนะทรัพยากรธรรมชาติสุดท้าย ธรรมชาติก็กลับมาชนะเราดังเช่นภัยธรรมชาติที่เคยปรากฏมาแล้ว

พอดีด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกินสมควรตามอัตภาพและฐานะของตน

ความพอดีจึงเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จ เพราะทุกสิ่งที่เขาทำไม่พลาดเลย ทะลุเป้าพอดี และได้ประโยชน์สูงสุด ความพอดีจึงเป็นภารกิจที่ประณีตละเอียดอ่อน ต้องใช้สติที่สมบูรณ์ ปัญญาที่แจ่มใส จึงจะบริหารให้เกิดความพอดีได้

ความพอดีหรือความเป็นกลางจะบริหารให้เกิดขึ้นได้อย่างไร หรือการที่จะทำให้เกิดความรู้ที่เที่ยงตรงได้นั้น ต้องฝากจิตให้มีระเบียบ นิ่ง มีสมาธิ จิตที่นิ่งและมีสมาธิจะเป็นบ่อเกิดความรู้ที่เที่ยงตรง เพราะการนิ่ง สงบ เกิดความว่างเปล่า ทำให้เห็นภาวะบวก และภาวะลบอย่างเที่ยงตรงตามความจริง ปัญญาที่จะเกิด ปัญญา คือ ความรู้ที่เที่ยงตรง รู้แจ่มชัด รู้รอบและรู้ประโยชน์สูงสุด ปัญญาจึงวัดจากความสำเร็จโดยสมควรและต้องมีความสุขอันยิ่งใหญ่ด้วย

3. ลักษณะของความพอดี คือ

1. ตรงเป่าแม่นยำ
2. ประสิทธิภาพสูงสุด (จุดพอดี คือ จุดที่มีประสิทธิภาพสูงสุด)
3. มีความลงตัวสูงสุด
4. มีความปลอดภัยสูงสุด
5. ให้ประโยชน์สูงสุด
6. นำความเจริญก้าวหน้า คือ วิวัฒนาการหรือพัฒนาการดีขึ้น หรือบริสุทธิในที่สุด

ดังนั้น ความเป็นกลาง สามารถรักษาตน กิจการ องค์กร และสังคมให้มั่นคงสืบไปได้ ทำให้สังคมยั่งยืน เป็นสุข ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 และ 10 ที่วางไว้โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็น สังคมที่พอเพียง สังคมแห่งคุณธรรม สังคมที่สามารถและสังคมที่สมดุล

สังคมที่พอเพียง คือ สังคมที่พึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง รวมกันเป็นกลุ่ม เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาส ประหยัด อดออม และแบ่งปันสังคมแห่งคุณธรรม คือ สังคมที่ต้องมีธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ครอบครัวยั่งยืน เกื้อกูลซึ่งกันและกัน

สังคมที่สามารถ คือ สอนให้คนฉลาดพอที่ยืดหยุ่นเลือกสรรเอาวิทยาการใหม่ๆ มาต่อยอดสร้าง ความเข้มแข็งให้กับองค์ความรู้เพื่อให้เท่าทัน สามารถแข่งขันกับโลกภายนอกได้สังคมที่สมดุล คือ ในอดีตพบว่า ระบบกลไกตลาดเป็นระบบที่ทำให้การผลิตของประเทศก้าวกระโดด คนไทยมี โอกาสเลือกบริโภคลินค้าและบริการอย่างมากมาย แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ไม่ได้ช่วย แก้ปัญหาสังคม เกิดความไม่สมดุลระหว่างเศรษฐกิจและสังคม ความไม่สมดุลของการพัฒนาเมือง และชนบท ความยากจนของคนในประเทศสูงขึ้น ความไม่สมดุลของเศรษฐกิจภายในประเทศกับ ภายนอกประเทศ ความสมดุลทางธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

นิยามของความพอเพียงหรือความพอดีความพอเพียง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป หรือ น้อยเกินไป ความพอเพียงจึงไม่ได้หมายถึงความเพียงพอ ความพอเพียงเป็นปรัชญาที่สอนให้ ฉลาดเลือกแนวทางปฏิบัติที่เป็นสายกลาง คือไม่สุดขั้ว ทางใดทางหนึ่ง และสามารถประยุกต์ ใช้ได้ ทั้งระดับ บุคคล ครัวเรือน ชุมชน และประเทศ คือทุกมิติทุกสถานการณ์และไม่ได้ปฏิเสธโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงจึงไม่ได้หมายถึงความเพียงพอ แต่ความไม่เพียงพอ นั้น ต้องบริหารจัดการอย่าง มีเหตุผล ไม่ประมาท ใช้ความรู้ข้อมูล โดยเฉพาะสติปัญญานำทางว่าจุดไหนที่พอเพียง ความ พอเพียงจึงไม่ได้ปฏิเสธความรู้วิชาการ ความพอเพียงจึงไม่ได้ปฏิเสธโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง เน้นในห้องครัวรู้จักใช้องค์ความรู้ของตนเอง ภูมิปัญญาของตนเอง ความพอเพียงสอนให้ฉลาด พอที่จะเลือกสรรเอาวิทยาการใหม่ๆ มาต่อยอดสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์ความรู้พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2541 “พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของ หลูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำ อะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง”

สรุปได้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในทุกอาชีพ ไม่ได้ มุ่งเน้นเฉพาะภาคเกษตรกรรมเท่านั้น แต่เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพ ทางด้านการเกษตร และตัวอย่างในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งเน้นการพึ่งพา ตนเอง การรู้จักพอประมาณ การมีเหตุผลในการตัดสินใจ รู้ว่าทำไม่ถึงทำ ทำอย่างไร ทำแล้วจะได้ อะไร การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤต และที่สำคัญ คุณธรรมนำความรู้ คือความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เสียสละ และการยอมรับเทคโนโลยีรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างสมดุล เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง เป็นปรัชญาชีวิตที่ขับเคลื่อน ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ให้ ก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ประมวล กลั่นกรองและให้ค่านิยามปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” สรุปได้ดังนี้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารตนเอง ครอบคลุม ชุมชนและประเทศให้ดำเนินไปอย่างรอบคอบ รู้จักความพอเพียงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันก็พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล ต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พัฒนารอบแนวคิดทางทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2542) ได้ใช้วิธีการจำแนกวิเคราะห์ความหมาย (Parsing) เพื่อทำความเข้าใจ ความเชื่อมโยงแต่ละข้อความและประโยคที่อธิบายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถจำแนกข้อความออกได้เป็น 5 ส่วน คือ กรอบแนวคิด คุณลักษณะ ค่านิยม เงื่อนไข แนวทางการปฏิบัติ และผลที่คาดว่าจะได้รับ การจำแนกวิเคราะห์ดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารอบทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ได้กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาคุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยมีแนวคิดทางสายกลาง เป็นหัวใจสำคัญของกรอบแนวคิด

ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น

1. ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึง ความพอดี (dynamic optimum) ที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆของการกระทำ ตัวอย่าง เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจเช่น การผลิตและการบริโภค ที่อยู่ในระดับพอประมาณ เพื่อนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง

2. ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่างๆ นั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ (expected results) อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร (Self-immunity) เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัตร

การกระทำที่จะสามารถเรียกได้ว่า พอเพียง (systematic and dynamic optimum) นั้น จึงไม่ใช่แต่จะคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันเท่านั้น แต่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆเงื่อนไขการตัดสินใจในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ความรอบรู้ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย ด้านจิตใจที่ตระหนักในคุณธรรมและความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาและในระดับปฏิบัติรอบคอบในการดำเนินชีวิตผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

เกษตรทฤษฎีใหม่: แนวทางการจัดการเกษตรที่ยั่งยืนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหลักของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีตลอดจนนำความรู้วิทยาศาสตร์มาช่วยด้วยความเพียรอดทน ใช้สติปัญญาในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะความสามัคคีเป็นแนวทางนำไปสู่การพึ่งตนเองในระดับต่างๆอย่างเป็นขั้นตอน ลดความเสี่ยงกับการผันแปรของธรรมชาติและปัจจัย

ภายนอก ซึ่งก็คือวิถีชีวิตไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี เป็นวิถีชีวิตที่สมบูรณ์สานติสุข เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนเกษตรทฤษฎีใหม่คือ แนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นตอน เป็นตัวอย่างของการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงใน ภาคปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมแตกต่างกันตามพื้นที่ที่ไม่มีสูตรตายตัว แต่ที่สำคัญคือสามารถปรับปรุงได้ และวิธีการเกษตรแบบผสมผสานที่สามารถพึ่งตนเองได้รวมถึงนำซึ่งเป็นปัจจัยการผลิต เป็น เกษตรที่ไม่ใช่สารเคมีจึงไม่ทำให้ธรรมชาติเสียสมดุล หัตถกรรมและศิลปกรรมที่เป็นงานฝีมือของ แต่ละครัวเรือน จึงเป็นอาชีพที่ทำให้ความสมาชิกของครอบครัวอยู่ร่วมกันได้อย่างอบอุ่น ซึ่งที่กล่าว ข้างต้นนี้เป็นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกรเน้นเศรษฐกิจพอเพียง แบบพื้นฐาน เทียบได้กับเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นที่ 1 มุ่งแก้ปัญหาของเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝน ซึ่งขั้นที่ 1 นี้เกษตรกรที่ ช่วยเหลือตนเองได้แล้วยังมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากชุมชน ราชการ มูลนิธิ และ ภาคเอกชนตามความเหมาะสม ส่วนเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 และ 3 เป็นแบบก้าวหน้า เป็นเรื่อง ของการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่มสหกรณ์หรือการทำธุรกิจต่างๆรวมตัวใน ลักษณะเครือข่ายเช่นเครือข่ายวิสาหกิจ เป็นต้นขั้นที่1 ทฤษฎีใหม่ขั้นต้นเป็นการเริ่มต้นของทฤษฎี ใหม่ เป็นขั้นตอนของการผลิตทางการเกษตรโดยตรง เพื่อให้มีอาหารอย่างเพียงพอสำหรับการ บริโภคภายในครอบครัวของเกษตรกร โดยมีการจัดทำแหล่งน้ำสำหรับการปลูกพืช และจัดสรร พื้นที่ออกเป็นสัดส่วน เพื่อใช้ในการปลูกพืชและดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ลักษณะของการจัดสรรพื้นที่ มีดังนี้พื้นที่ส่วนที่ ๑ ประมาณร้อยละ 30 ใช้สำหรับขุดสระหรือสร้างแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และเก็บกักน้ำไว้ใช้ยามขาดแคลนพื้นที่ส่วนที่ 2 ประมาณร้อยละ 30 ใช้สำหรับปลูกข้าว ไว้บริโภค ภายในครอบครัวให้เพียงพอตลอดทั้งปีพื้นที่ส่วนที่ 3 ประมาณร้อยละ 30 ใช้สำหรับปลูกพืชอื่นๆ ได้แก่ พืชไร่ ไม้ผล พืชผัก พืชสมุนไพร และไม้ใช้สอยอื่นๆพื้นที่ส่วนที่ 4 ประมาณร้อยละ 10 ใช้ สำหรับปลูกสร้างที่อยู่อาศัย และ โรงเรือนอื่นๆ เช่น โรงเรือนเลี้ยงสัตว์โรงเรือนเพาะเห็ด โรงเก็บ เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

ในขั้นตอนนี้ของทฤษฎีใหม่ เน้นถึงความพอเพียงของความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ก่อน ดังนั้นจึงไม่ได้เป็นสูตรตายตัวแต่สามารถประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และเวลาที่แตกต่างกันได้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยยึดหลักการของเศรษฐกิจ พอเพียง หากเข้าใจหลักการและปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้องแล้ว เกษตรกรก็จะอยู่ได้ในสภาพ พอมีพอกิน สามารถช่วยเหลือตนเองได้

ขั้นที่ 2 ทฤษฎีใหม่ขึ้นกลางเมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ปฏิบัติในที่ดินของตนจนได้ผลแล้ว ก็เริ่มขั้นที่สอง เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่ม โดยร่วมแรง ร่วมใจกันดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การผลิต ในขั้นตอนการผลิตเกษตรกรมีการร่วมแรง ร่วมใจกันการร่วมมือกันทำงาน เช่นการเก็บเกี่ยวลำไย เป็นการเอาแรงกัน ทำให้เกษตรกรประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานนอกชุมชนมาทำ รวมถึงการช่วยเหลือกันในการจัดการแหล่งน้ำจะเป็นการแก้ปัญหาหรือลดปัญหาในการขาดแคลนน้ำ

2. การตลาด ทฤษฎีใหม่ในขั้นนี้เป็นขั้นที่มีการตลาดเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากเกษตรกรสามารถผลิตได้มาก ดังนั้นเกษตรกรควรมีการร่วมมือร่วมใจกัน ด้านการจัดการพื้นที่การจับเก็บสินค้า การจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรร่วมกัน หลังจากที่เกษตรกรผลิตสินค้าทางการเกษตรได้แล้ว หากเกษตรกรนำมาจำหน่ายร่วมกันในรูปของกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรก็สามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง เนื่องจากการจำหน่ายแก่ผู้บริโภคโดยตรง ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้การรวมกลุ่มกันจะทำให้มีพลังในการต่อรอง ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกกดราคาจากผู้ซื้อ

3. ความเป็นอยู่ สภาพชีวิตของคนในชุมชนควรมีการพึ่งพาอาศัยกันด้านปัจจัย

4. คืออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

5. สวัสดิการ การจัดตั้งกลุ่มควรมีการจัดสวัสดิการขึ้นสำหรับชุมชน เช่น กองทุนเงินกู้ยืมสำหรับสมาชิก การบริการในด้านสุขอนามัยในชุมชน เป็นต้น

6. การศึกษา การศึกษาสามารถช่วยให้สังคมและชุมชนอยู่อย่างมั่นคงและมีความสุข ดังนั้น เกษตรกรที่ร่วมดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ควรมีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา เช่น เมื่อเกษตรกรสามารถเป็นปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ก็สามารถขยายความรู้ให้เกษตรกรคนอื่นๆ หรือกลุ่มเยาวชนภายในพื้นที่ สังคมและศาสนา ชุมชนอยู่อย่างสงบสุขได้ต้องมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ร่วมกัน การพัฒนาสังคมและชุมชนร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นวัด โรงเรียน ตลาด ตลอดจนแม่น้ำ ลำคลอง สิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชน หากเกษตรกรในชุมชนร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนาให้

กิจกรรมดังกล่าวต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นราชการ องค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานความรู้ใหม่ กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากการพึ่งพาตนเอง มิใช่การสงเคราะห์ช่วยเหลือ หรือเป็นคำสั่งจากหน่วยงานขั้นที่ ๓ ทฤษฎีใหม่ขึ้นก้าวหน้า หลังจากที่ชุมชนร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินงานจนเกิดประสิทธิผล และสังคมอยู่อย่างมีความสุข

เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่พร้อมก้าวสู่ธุรกิจชุมชน ก็ควรมีการพัฒนาก้าวหน้าไปสู่ขั้นที่สามต่อไป เป็นระดับการพัฒนาที่สูงกว่าความพออยู่พอกิน โดยนำส่วนที่เหลือจากการบริโภคมาแปรรูปและจัดจำหน่ายซึ่งจะต้องอาศัยเทคโนโลยี ความรู้และความสามารถในการจัดการสูง โดยการหาเครือข่ายติดต่อบริษัทต่าง ๆ เพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงิน แหล่งพลังงาน เพื่อจัดตั้งและบริหารกิจการการแปรรูปสินค้าที่สูงขึ้นไปอีกเช่น ธนาคาร หรือบริษัท ห้างร้านเอกชน รวมทั้งองค์กรและมูลนิธิต่างๆ ในการติดต่อบริษัทต่าง ๆ ระหว่างเกษตรกร และแหล่งเงินทุน จะเป็นการเอื้อและประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เช่น ด้านเกษตรกรสามารถจำหน่ายผลิตผลได้ในราคาที่เหมาะสม เนื่องจากไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง การซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรผ่านกลุ่มเกษตรกรได้ในราคาถูก ด้านแหล่งเงินทุน สามารถซื้อสินค้าทางการเกษตรได้ในราคาต่ำ เนื่องจากเป็นการรับซื้อจากเกษตรกรโดยตรง เป็นต้น การดำเนินเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น เกษตรกรทุกคนสามารถทำได้ ไม่ว่าจะทำการเกษตรรูปแบบใดอยู่ก็ตาม สามารถปรับให้สอดคล้องกับหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ ไม่จำเป็นต้องเหมือนทั้งหมด สามารถปรับยืดหยุ่นได้ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสไว้ว่า “...การทำทฤษฎีใหม่ ไม่ใช่สูตรสำเร็จตายตัว สามารถดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม...” ขอเพียงแต่มีความตั้งใจจริงในการทำเท่านั้น ก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จได้

สรุปได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศให้ดำเนินไปอย่างรอบคอบ รู้จักความพอเพียงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันก็พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์ ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล ต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีลักษณะทำงานกลุ่มงานพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 หลักการ 2 เงื่อนไข ดังนี้

1. หลักความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. หลักความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. หลักภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เงื่อนไขในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องอยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ คือ

3.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย การมีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติกิจของตน

3.2 เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย กระทำทุกสิ่งบนพื้นฐานของจิตใจที่มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร รู้จักแบ่งปัน รู้จักใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

สรุปว่าองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 หลักการ 2 เงื่อนไข คือ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล หลักภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม

การปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินการปรัชญา ยึดหลักพิจารณา 5 ประการ คือ

1. กรอบความคิด เป็นปรัชญาที่แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น มีพื้นฐานจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาแบบยั่งยืน

3. ค่านิยม ประกอบด้วย 3 ลักษณะพร้อม ๆ กัน

3.1 ความพอประมาณ ความพอดีที่ไม่น้อยไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2 ความมีเหตุผล การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียง (Sufficiency Economy) รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล วิเชียรศิลป์

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่จะเกิดในปัจจุบันและอนาคต

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียง ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

4.1 ความรู้ ประกอบด้วย ความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้มาใช้ พิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อการวางแผนและระมัดระวังในการปฏิบัติ ดำเนินการตามแผน

4.2 คุณธรรม ต้องเสริมสร้าง ให้มีความตระหนักในคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน ความอดทน ความเพียร การใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ นำไปใช้ประยุกต์ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยีผลลัพธ์

จากการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจแบบพอเพียงระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นระบบเศรษฐกิจทางเลือกที่เหมาะสมกับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาตามกระแสวัฒนธรรมตะวันออก (เอเชีย) และแอฟริกาซึ่งเน้นเรื่องความร่ำรวยทางจิตใจ การสร้างความสุขทางใจ ความมีจิตวิญญาณที่เห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อ การให้ เสียสละ การแบ่งปัน มากกว่าการสร้างความสุขจากการเอา การกอบโกย การบริโภคนิยม ซึ่งตรงข้ามกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของกระแสวัฒนธรรมตะวันตก ของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้น จากการติดตามศึกษาวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริของในหลวงของเรา ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาพอจะสรุปอัตลักษณ์และผลกระทบจากผลลัพธ์ที่ได้จากการที่บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรที่ได้้นำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติแล้ว พบว่า...

1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จะเน้นการเสียสละ การแบ่งปันซึ่งกันและกัน จะยุติการแข่งขันกดดัน และการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน

2. ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงจะเน้นการสร้างความสุขทางใจ การสร้างความร่ำรวยทางใจมากกว่าการสร้างความสุขจากการแสวงหาวัตถุ จะยึดใจเป็นนายและให้กายเป็นบ่าว เน้นการให้และการรับอย่างสมดุลและเป็นธรรมชาติ

3. ระบบเศรษฐกิจแบบนี้ ผู้ปฏิบัติจะแสวงหาความสุขทางกายและใจได้ง่าย หรือทุกข์กายและทุกข์ใจได้ยาก

4. ช่วยลดความเลื่อมใสของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ คือทำให้ผู้ปฏิบัติมีสติ รอบคอบ สุขุมเยือกเย็น ใจสงบ ลดละเลิกกิเลส (โลภ-โกรธ-หลง) ค้นหาทุกด้านได้ รู้จักพอ ยุติการกอบโกย คดโกง รู้จักการเห็นอกเห็นใจ รู้จักการให้อภัยผู้อื่นเสมอ

5. ช่วยสร้างสังคมแห่งสันติภาพให้เกิดขึ้นได้ ผู้ปฏิบัติจะเกิดความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยเฉพาะผู้อ่อนแอกว่า ช่วยลดความขัดแย้ง ความกดดันซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยสร้างความสมานฉันท์ ความกลมเกลียว ความสามัคคีในสังคมโลกได้

6. ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ระบบสิ่งแวดล้อม ทำให้ระบบนิเวศเข้าสู่ความสมดุลตามธรรมชาติ ผู้ปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง จะรู้จักเกรงใจ และเคารพธรรมชาติ จะไม่ทำร้ายข่มขืนธรรมชาติ แต่เรียนรู้ธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ธรรมชาติมีความหลากหลาย มีความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

7. เป็นระบบเศรษฐกิจที่สร้างผู้ชนะตลอดกาล ไม่มีผู้แพ้ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ไม่มีการทำร้ายซึ่งกันและกัน มีแต่การแบ่งปัน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยสร้างมิตร ลดความเป็นปรปักษ์ศัตรูต่อกัน เพราะผู้ปฏิบัติต่างเห็นอกเห็นใจ เอื้อเพื่อ เอื้ออาทรต่อกัน ให้อภัย แบ่งปัน และลดความขัดแย้ง ลดแรงกดดันต่อกัน

9. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างคนจนและคนร่ำรวย สร้างความเสมอภาคของฐานะความเป็นมนุษย์ให้เท่าเทียมกัน คนร่ำรวยมีฐานะดี จะเห็นอกเห็นใจ และช่วยเหลือแบ่งปันคนจนคนเข้มแข็ง คนแข็งแรงจะช่วยเหลือคนอ่อนแอและอยู่ร่วมกันกันอย่างสันติสุข อาจไม่มีคนจน (ทางใจ) โดยจะลดความเป็นหนี้ทางใจลง

10. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยสร้างความมั่นคง ความสงบสุขให้แก่โลกอย่างยั่งยืน เพราะผู้ปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงทุกคน จะสร้างความสุขทางกายและจิตใจ จากการให้ การแบ่งปันการเสียสละ เป็นผู้มีสติปัญญา มีเหตุผล รู้จักควบคุมความชั่วร้ายได้ รู้จักยับยั้งความโลภ ความโกรธความหลง กิเลส ค้นหาของตนเอง ไม่ให้เป็นพิษเป็นภัยต่อตนเอง และ ผู้อื่นได้

ดังนั้น จะเห็นว่าระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง จะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบธรรมชาติ เป็นระบบเศรษฐกิจสายกลาง ไม่ตรีง ไม่หย่อนยานเกินไป ไม่กดดัน ไม่ฝืนธรรมชาติ เป็นระบบเศรษฐกิจที่ไม่เอาเปรียบ ข่มขืนธรรมชาติ เป็นระบบเศรษฐกิจที่ไม่ได้ทำร้ายใครทั้งตนเองและผู้อื่น ผู้ปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจนี้ จะกลายร่างเป็นนักบุญที่ยิ่งใหญ่ ดังเช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ของในหลวงของเรา เป็นต้น ซึ่งไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อใคร ๆ แล้ว

ยังเป็นผู้สร้างประโยชน์ ให้ความเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือทุกชีวิต ไม่มีข้อจำกัด เรื่องเชื้อชาติ ฐานะ ศาสนา ภาษา สภาพภูมิประเทศ หรือสภาพภูมิอากาศ และกาลเวลาที่วราตรีอีกด้วย

1. แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

- 1.1 ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
- 1.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
- 1.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกัน ในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่าง

รุนแรง

1.4 ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

- 1.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

ดังนั้น จะเห็นว่าระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง จะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบธรรมชาติ เป็นระบบเศรษฐกิจสายกลาง ไม่ตึง ไม่หย่อนยานเกินไป ไม่กดดัน ไม่ฝืนธรรมชาติ เป็นระบบเศรษฐกิจที่ไม่เอาเปรียบ ข่มขืนธรรมชาติ เป็นระบบเศรษฐกิจที่ไม่ได้ทำร้ายใครทั้งตนเองและผู้อื่น ผู้ปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจนี้ จะกลายร่างเป็นนักบุญที่ยิ่งใหญ่ ดังเช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ของในหลวงของเรา เป็นต้น ซึ่งไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อใคร ๆ แล้ว ยังเป็นผู้สร้างประโยชน์ ให้ความเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือทุกชีวิต ไม่มีข้อจำกัด เรื่องเชื้อชาติ ฐานะ ศาสนา ภาษา สภาพภูมิประเทศหรือสภาพภูมิอากาศ และกาลเวลาที่วราตรีอีกด้วย

2. ผู้ปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง

จะช่วยสร้างลักษณะมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือมนุษย์ ที่มีลักษณะดังนี้

- 2.1 รู้จักตนเอง ค้นหาานิยมที่เหมาะสม ความสามารถพิเศษ สร้างเสริมคุณค่าของตน
- 2.2 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างจริงใจ เปิดเผย เห็นคุณค่าผู้อื่น
- 2.3 มีความกล้าที่จะทำความดี
- 2.4 มีความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างสุจริต
- 2.5 เปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ อย่างเต็มใจ
- 2.6 มีชีวิตอย่างอิสระ สามารถรับเหตุการณ์ในชีวิตทุกสถานการณ์ได้
- 2.7 มีความคิดสร้างสรรค์ มีพัฒนาการชีวิต ประสบความสำเร็จสูงขึ้นไปตามวัย
- 2.8 รู้หลักการมีเหตุ – ผล
- 2.9 ควบคุมตนเองให้พัฒนาดีขึ้น และสร้างความสุขได้ โดยไม่มีผู้อื่นเดือดร้อน
- 2.10 รู้จักกาลเทศะ

- 2.11 รู้จักสังคม มีทักษะทางสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข
- 2.12 รู้จักประมาณตน ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง พอดี
- 2.13 ใจเป็นสุข อารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ไม่หวาดระแวง ไม่จับผิดผู้อื่น รู้จักให้อภัย ไม่ผูกใจพยาบาท มีความเอื้ออาทร อยากช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น
- 2.14 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นมิตรทุกคน มีอารมณ์ขันทุกโอกาส มีอารมณ์สุนทรีย์ เรียนรู้ความซาบซึ้งในความงาม ความจริงตามธรรมชาติ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2.15 รู้จักปล่อยวาง ไม่ยึดติด ขอมรับ โลกธรรม 8 (ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และทางเสื่อมทั้ง4) รู้วิธีขจัดทุกข์ อาทิ ความเครียด กลัว โกรธ โลก ความท้อแท้ ความหลงผิด ความ วุ่นวาย รู้จักสร้างพลังใจให้เข้มแข็ง ฮักฮีม มีพลังทำความดีอย่างต่อเนื่อง

3. ผลหากสมาชิกในครอบครัวร่วมปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง

จะช่วยสร้างสังคมครอบครัวที่มีความสุข สงบ มั่งคั่งอย่างยั่งยืน จะช่วยทำให้ครอบครัวมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ทุกคนรักใคร่ ห่วงใย สามัคคี ผูกพันต่อกัน
- 3.2 ขอมรับ เคารพในบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกัน
- 3.3 ศรัทธา ภูมิใจ ซื่อสัตย์ จงรักภักดีต่อกัน ให้เกียรติกัน
- 3.4 อดทน อดกลั้น หนักแน่น ต่อปัญหาาร่วมกัน
- 3.5 ใช้หลักประชาธิปไตย ประนีประนอม ร่วมมือ ร่วมใจแก้ปัญหา
- 3.6 จัดสรรรายได้ – รายจ่าย อย่างมีประโยชน์คุ้มค่า ไม่มีหนี้สิน
- 3.7 ใช้หลักธรรม สร้างความสงบทางใจ ยึดมั่นในกรรมดี ลด – ละ – เลิกกรรมชั่ว

สรุปว่าผลหากสมาชิกของสังคมปฏิบัติตามแนวทางระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง จะทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งสติปัญญา เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นสังคมที่เห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันกัน เป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมที่ดี เป็นบ่อเกิดแห่ง อารยธรรม เป็นสังคมแห่งสันติสุข เป็นสังคมที่มีพลังแห่งความดีงาม จะช่วยสร้างสังคมให้มีลักษณะพิเศษอย่างธรรมชาติ ดังต่อไปนี้

1. เป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัยอย่างเกื้อกูลกัน เอื้ออาทร ห่วงใยกัน
2. เสียสละ รู้จักการให้ มีน้ำใจ สร้างสุขจากการให้ - การแบ่งปัน
3. ยึดคุณงามความดี ยกย่องคนดี มากกว่าความร่ำรวยทางวัตถุ
4. มีความสามัคคี มีพลัง ไม่แตกแยก ไม่ขัดแย้ง
5. มีความเสมอภาค เท่าเทียม ไม่มีอภิสิทธิ์ชน

6. มีระเบียบวินัย ทุกคนจะเคารพกติกา กฎหมาย
7. ยึดประชาธิปไตย เคารพสิทธิกันและกัน
8. มีความพอดี พอเพียง ตามกำลังฐานะ และพึ่งตนเองได้

ความจำเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิต

ในทศวรรษ 1950 และ 1960 (พ.ศ. 2493 และ 2503) การเติบโตของรายได้ต่อหัวเป็นเครื่องมือหลักในการวัดระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ ประชาชนพื้นฐานในขณะนั้นก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจจะนำความมั่งคั่งมาสู่สังคม ด้วยความคาดหวังว่าการเพิ่มการจ้างงาน การเพิ่มปริมาณสินค้าและบริการและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น ในที่สุดแล้วย่อมจะสามารถกระจายไปสู่คนยากจนได้

ต่อมาในระยะต้นทศวรรษ 1970 (พ.ศ. 2513) จึงเริ่มเป็นที่ประจักษ์ว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจเท่านั้น ยังไม่สามารถช่วยเหลือคนยากจนได้ ความยากจนในหลายประเทศยังคงอยู่ในระดับสูง ความไม่พอใจในทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเดียวเริ่มแพร่กระจายออกไป จนกระทั่ง องค์การระหว่างประเทศโดยเฉพาะธนาคารโลก ได้หันมาให้ความสนใจกับการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนแทน การขจัดปัญหาความยากจนได้รับความสนใจมากขึ้นควบคู่กับการสนองตอบประชาชนในด้านความจำเป็นพื้นฐานต่างๆ อาทิ ด้านการศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาที่อยู่อาศัย เป็นต้น

ความจำเป็นพื้นฐานเกี่ยวข้องกับการดูแลตอบสนองความต้องการขั้นต่ำของประชาชนที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากกว่าการคำนึงถึงรายได้ในภาพรวม ถ้าประชาชนได้รับการตามความจำเป็นพื้นฐานดีมากขึ้น ก็จะช่วยยกระดับความอยู่ดีมีสุขของประชาชน อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน ยังให้ความสำคัญกับความต้องการพื้นฐานในรูปของสินค้าและบริการต่างๆ เท่านั้น ในขณะที่ คำจำกัดความ “ความอยู่ดีมีสุข” ให้ความสำคัญกับ “ภารกิจ” และ “สมรรถภาพ” ซึ่งมุ่งเป้าไปที่ตัวบุคคล คือ วิธีการดำเนินชีวิตที่สามารถเลือกได้และความสำเร็จที่แสวงหา ซึ่งมีความหมายที่กว้างและมีความซับซ้อนกว่าความจำเป็นพื้นฐานมาก ตัวอย่างเช่น ความจำเป็นพื้นฐานยังไม่ได้คำนึงถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ประชาชนมีความต้องการรายได้ เพราะเหตุว่ารายได้ทำให้สามารถเป็นเจ้าของสินค้าและบริการต่างๆ ที่ต้องการบริโภคได้ ยังมีรายได้มากก็ยิ่งแสวงหาสินค้าและบริการได้มากขึ้น ดังนั้น การเป็นเจ้าของสินค้าและบริการต่างๆ ย่อมเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยที่ทำให้คนสามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ แต่ก็ต้องถือว่ารายได้ดังกล่าวเป็นเพียงเครื่องมือที่จะ

นำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาเท่านั้น ดังที่ศาสตราจารย์เซน (พ.ศ. 2528) ได้กล่าวไว้ว่า “ในที่สุดแล้ว ประเด็นของการพิจารณาจะอยู่ที่ประชาชน ทำอะไรได้หรือไม่ได้บ้าง จะเป็นอะไรได้หรือไม่ได้อย่างไร” ฉะนั้น “ความอยู่ดีมีสุข” ต้องพิจารณาในขอบเขตของความสำเร็ของแต่ละปัจเจกบุคคล ไม่ใช่เพียงแค่การพิจารณา “เครื่องมือ” ที่ประชาชนเป็นเจ้าของและใช้ไปสู่จุดหมายปลายทางเท่านั้น มาตรฐานการดำรงชีวิต (The standard of living) ไม่ใช่เป็นเรื่องของการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการ แต่เป็นเรื่องของการดำรงชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ศาสตราจารย์เซนได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับ “ภารกิจ” และ “สมรรถภาพ” (Functionings and Capabilities) เพื่ออธิบายความอยู่ดีมีสุข “ภารกิจ” หมายถึง ความสำเร็จ และ “สมรรถภาพ” ก็หมายถึง ความสามารถที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ “ภารกิจ” เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการเลือกดำเนินชีวิตของแต่ละปัจเจกบุคคล ในขณะที่ “สมรรถภาพ” เกี่ยวข้องกับทางเลือกหรืออิสรภาพที่บุคคลสามารถเลือกหาในการดำรงชีวิตหรือแสวงหาความสำเร็จในชีวิต

รายได้ทำให้ปัจเจกบุคคลหาซื้อสินค้าบริการ ซึ่งนำไปสู่การสร้างความสำเร็จในรูปแบบต่างๆกัน แต่เชื่อว่าทุกคนจะสามารถแปลงการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการนั้นให้เป็นความสำเร็จได้เท่าเทียมกัน ตัวอย่างเช่น คนพิการ ย่อมไม่สามารถประกอบกิจกรรมต่างๆที่คนปกติจะทำได้ ถึงแม้จะเป็นเจ้าของสินค้าและบริการอย่างเดียวกัน โดยสรุปเมื่อพูดถึงความอยู่ดีมีสุขต้องมุ่งไปที่ความสำเร็จของบุคคลเป็นสำคัญ

และถึงแม้ว่า การมีรายได้สูงขึ้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นต้องมีความสามารถสูงด้วยหรือประชาชนในประเทศที่ร่ำรวยย่อมมีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีกว่าประชาชนในประเทศที่ยากจน แต่ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ปัจจัยดังกล่าวไม่ใช่เรื่องที่เราเข้าใจง่ายอย่างที่คิด ตัวอย่างเช่น ในกรณีของประเทศหนึ่งประสบความสำเร็จในการลดอัตราการตายของประชากรลงมากจนมีผลให้รายได้ต่อหัวของประชากรลดลง ด้วยเหตุที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจากอัตราการตายที่ลดลง เราไม่สามารถระบุได้ว่า มาตรฐานการดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศดังกล่าวดีขึ้นหรือเลวลง เราคงจะไม่ได้คำตอบในประเด็นนี้ชัดเจน กล่าวคือ ระดับรายได้ต่อหัวที่ลดลงส่งผลให้ประเทศนั้นยากจนลง แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าประเทศนั้นได้มีการพัฒนาอายุขัยเฉลี่ยของประชาชนให้ยืนยาวขึ้น ตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างรายได้และขีดความสามารถของประชาชน

องค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุข 7 ด้าน

เอกสารกรอบแนวคิดของศาสตราจารย์น่านัก คักวานี (กรอบแนวคิดความอยู่ดีมีสุข, ออนไลด์, 2545) นั้น ได้มีการแจกแจงองค์ประกอบของความอยู่ดีมีสุขออกเป็น 7 ด้าน ซึ่งมีความครอบคลุมทุกมิติของการดำรงชีวิต

องค์ประกอบที่ 1 คือ ด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ซึ่งยังประกอบด้วย องค์ประกอบย่อยอีก 4 ด้านคือ ความยืนยาวของอายุ การปลอดจากโรคภัยไข้เจ็บ โภชนาการและการให้บริการสาธารณสุข

องค์ประกอบที่ 2 คือ การศึกษา ซึ่งครอบคลุมสาระต่างๆในกระบวนการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน และทักษะต่างๆ รวมทั้งการเข้าถึงบริการและคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 คือ ชีวิตการทำงาน เนื่องจากประชาชนจะใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับการทำงาน การพิจารณาสภาพแวดล้อม การทำงาน จึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญมาก และชีวิตการทำงานที่มีคุณภาพก็จะเกี่ยวข้องกับการจ้างงานและความพอใจในค่าจ้างที่ได้รับ องค์ประกอบด้านนี้ยังรวมถึงปัจจัยขององค์ประกอบย่อยในด้านการใช้แรงงานเด็ก และ ผู้หญิงและระบบประกันสังคมด้วย

องค์ประกอบที่ 4 คือ ชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ “ความอยู่ดีมีสุข” โครงสร้างและขนาดของครอบครัวเป็นตัวกำหนดระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกแต่ละคน ครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ต้องรับรู้ความต้องการของสมาชิกแต่ละคน และดูแลสมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 5 คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจความยากจน การกระจายรายได้ และสวัสดิการ เป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายความอยู่ดีมีสุข ฉะนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นปัจจัยสำคัญของความอยู่ดีมีสุข การมีปัญหาค่าความยากจนที่รุนแรง และความไม่เท่าเทียมกันด้านรายได้ในระดับสูงสะท้อน “การอยู่อย่างมีทุกข์” ในสังคม ประเด็นเหล่านี้ จึงนับเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นของเครื่องชี้วัด “ความอยู่ดีมีสุข” ด้วย

องค์ประกอบที่ 6 คือ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย การดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็นต่อ “ความอยู่ดีมีสุข” เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน องค์ประกอบนี้รวมถึงประเด็นสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย การอนามัยสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะจากปัญหาอาชญากรรม

องค์ประกอบที่ 7 คือ ด้านประชาธิปไตย หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันจะนำมาซึ่ง “ความอยู่ดีมีสุข” การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มพูนและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มขีดความสามารถเป็นเครื่องมือของการยกระดับ ความอยู่ดีมีสุข องค์ประกอบนี้จะรวมประเด็นเรื่อง ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพทางการเมือง รวมทั้งการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ

สรุปว่าความอยู่ดีมีสุขต้องพิจารณาในขอบเขตของความสำเริงของแต่ละปัจเจกบุคคล ไม่ใช่เพียงแต่การพิจารณา “เครื่องมือ” ที่ประชาชนเป็นเจ้าของและใช้ไปสู่จุดหมายปลายทางเท่านั้น มาตรฐานการดำรงชีวิต (The standard of living) ไม่ใช่เป็นเรื่องของการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการแต่เป็นเรื่องของการดำรงชีวิต

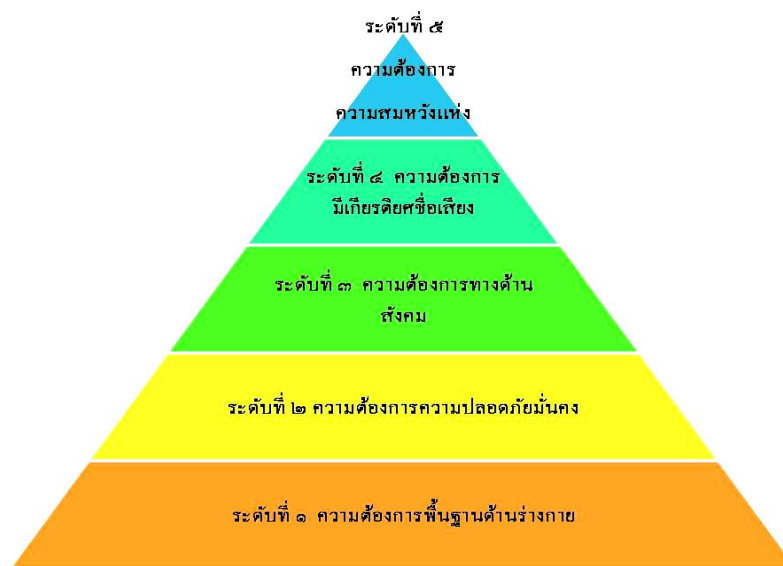
ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์

มาสโลว์ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับ แรงจูงใจ(Maslow's General Theory of Human & Motivation) โดยมาสโลว์ ได้อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง (Hierarchy & Needs) และเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกันแพร่หลายสมมติฐานดังกล่าวมีความเกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ดังนี้ (ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์, ออนไลน์, 2008)

1. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มีมนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขนาดที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะมีกรเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที
4. ตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้แบ่งลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ไว้ 5 ขั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

แผนภาพที่ 2-1 แสดงลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีของ อับราฮัม เอช,มาสโลว์ (Abraham H. Maslow)

ลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์
(Maslow's hierarchy of human needs)

ลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs)

ขั้นที่ 1. ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพนั้นเป็นความต้องการในระดับต่ำขั้นแรก เป็นความต้องการซึ่งจำเป็นเพื่อการอยู่รอดอันเป็นเรื่องทางกายภาพและชีวภาพคือ ความต้องการในการพักผ่อน อากาศ อุณหภูมิที่พอเหมาะ การขับถ่าย การเคลื่อนไหว เรื่องเพศ รวมตลอดถึงความต้องการในปัจจุบันคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

ขั้นที่ 2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง สำหรับความต้องการที่จะมีความปลอดภัยและความมั่นคงนี้เป็นความต้องการที่ปรารถนาที่จะอยู่ห่างจากสิ่งที่เป็นภัยอันตรายทั้งปวงต่อชีวิตไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ รวมตลอดจนถึงความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดังนั้นบุคคลและองค์การจึงสนใจในหลักประกันบางอย่าง ได้แก่ การประกันภัยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในด้านสุขภาพ อุบัติเหตุและชีวิต เป็นต้น รวมถึงการเก็บเงินสะสม การใช้บำเหน็จบำนาญเมื่อเกษียณอายุ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง

ขั้นที่ 3. ความต้องการทางสังคม ความรักใคร่และความเป็นเจ้าของ ความต้องการทางสังคม ความต้องการความรักใคร่ และความรู้สึกเป็นเจ้าของนี้ บุคคลโดยทั่วไปมักจะมีความสัมพันธ์กับบิดามารดา สามีภรรยาและลูกรวมตลอดถึงญาติพี่น้อง นอกจากนี้ความต้องการนี้อาจตอบสนองได้ในสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันอบอุ่นกับเพื่อน โดยเฉพาะกับเพื่อนร่วมงาน และความรู้สึกที่ว่าคนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นคนที่มีคุณค่าของกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิก ถ้าปราศจากความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแล้ว เขาจะรู้สึกว่าเขาเป็นบุคคลไม่พึงปรารถนา และรู้สึกว่าคนนั้น ไม่เป็นที่ต้องการหรือไม่มีคุณค่าและเรื่องที่คลุมไปถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของด้วย

ขั้นที่ 4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่มีคุณค่าในสายตาของคนอื่น ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสามารถที่แท้จริง ความสำเร็จ และความเคารพที่ได้รับจากคนอื่น ความต้องการเหล่านี้อาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ

1. ความปรารถนาที่จะมีความแข็งแกร่ง ความสำเร็จ มีความเพียงพอ มีความมั่นใจ เพื่อที่จะเผชิญโลก และมีความเป็นอิสระและเสรีภาพ
2. ความปรารถนาที่จะมีชื่อเสียงและเกียรติภูมิ ซึ่งเป็นการได้รับการเคารพหรือความยกย่องที่ได้รับจากบุคคลอื่น การได้รับ ความสนใจ ความสำคัญ หรือการเห็นคุณค่า

ขั้นที่ 5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดหรือความต้องการประจักษ์ตน มาสโลว์ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับการที่บุคคลพยายามมุ่งตอบสนองความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตหรือความต้องการประจักษ์ตนนี้ว่า หมายถึงแนว โน้มของบุคคลที่จะเป็นอะไร หรืออยู่ในสถานภาพอะไรสักอย่างหนึ่งที่เขาเองมีศักยภาพจะเป็นได้ แนว โน้มนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นความปรารถนาที่จะเป็นอย่างที่ตนเป็นมากขึ้น สูงขึ้น โดยเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาสามารถจะเป็นได้

สรุปว่าสาระสำคัญของทฤษฎีนี้ก็คือการเน้นย้ำในเรื่องของความต้องการของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนนั้นมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่สิ้นสุด และเป็นความต้องการที่เป็นชุดที่มีการจัดลำดับไว้เป็นหลั่นชั้น ความต้องการระดับที่ต่ำที่สุดก็คือ ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ (Basic Physiological and Biological Needs) และระดับสูงที่สุดก็คือความต้องการที่จะประสบความสำเร็จหรือความต้องการประจักษ์ตน (Self-FulfillmentหรือSelf-Actualization Need)

คำสั่งกองทัพบก

สรุปการประชุมชี้แจงและสั่งการของ ผบ.ทบ. ต่อ ผบ.นขต.ทบ.ครั้งที่ 12/2555 (วาระปกติ) เมื่อวันศุกร์ ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ.2555 ณ ห้องประชุม 241 บก.ทบ.

ด้านกิจการพลเรือน

ขอให้ กร.ทบ. จัดทำต้นแบบสร้างความเข้าใจ ตามแนวพระราชดำริ เช่น ยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” คืออะไร อย่างไร เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการคืออะไร แล้วทำอย่างไร ยกตัวอย่างประกอบ เรื่องหลักการทรงงาน “ระเบิดจากข้างใน” เรื่องการปลูกป่า เรื่องโครงการพระราชดำริ ทำอย่างไร สรุปเป็นข้อความที่เข้าใจง่าย หน่วยระดับกองทัพบกสามารถทำได้ ช่วยให้กำลังพลของหน่วยมีความรู้คู่คุณกับคนอื่นได้ เป็นเรื่องหนึ่งที่จะต้องพัฒนาความรู้ของกำลังพลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สรุปการประชุมชี้แจงและสั่งการของ ผบ.ทบ. ต่อ ผบ.นขต.ทบ.ครั้งที่ 3/2557 (วาระปกติ) เมื่อวันจันทร์ ที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2557 ณ ห้องประชุม 241 บก.ทบ.

ด้านกิจการพลเรือน

เรื่องโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กว่า 3,000 โครงการ ที่ยังไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งทหารคงต้องเป็นผู้รับเรื่องนี้ จึงจะต้องนำไปสู่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ได้สั่งการไปแล้ว ทำอย่างไรถึงจะบูรณาการ และนำไปสู่การปฏิบัติได้ เช่นในเรื่องของคันทนาต่างๆ ที่สามารถเก็บกักน้ำได้ ซึ่งอาจรวบรวมนำหลักการ แนวทาง ตัวอย่างทำเป็นซีดี แผ่นพับ แล้วแจกจ่ายให้กับทหารกองประจำการเวลาปล่อยพักกลับบ้าน เพื่อนำไปเผยแพร่ต่อไปได้

สรุปกองทัพบกได้สนับสนุนให้หน่วยขึ้นตรงในกองทัพบกรวมทั้งกำลังพลในกองทัพบกได้ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้ในหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้ได้ ตลอดจนสามารถหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นแล้วกองทัพบกยังส่งเสริมและสนับสนุนให้ทหารกองประจำการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการฝึกอบรมมาจากกองทัพบกจนเข้าใจแล้ว ไปเผยแพร่ต่อครอบครัว โดยกองทัพบกกำหนดให้ หน่วยต่างๆรวบรวมหลักการและแนวทาง ทำเป็นซีดี แผ่นพับ ให้กับกำลังพลทหารประจำการไปแจกจ่ายให้กับครอบครัวด้วย

เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงตา สราญรัมย์ “การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบึงบัว ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” (มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์) (2556) ผลการวิจัยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.93 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.24 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.43 และอาชีพพ่อแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 31.23 การวิเคราะห์การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบึงบัว ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นว่า โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก สำหรับรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านร่างกายและจิตใจ อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ระดับการปฏิบัติที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบึงบัว ตำบลลำผักกูด จังหวัดปทุมธานี 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายและจิตใจ พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ด้านเศรษฐกิจ พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ด้านสังคม พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก และการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบึงบัว ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก สำหรับรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความมีเหตุผล อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก รองลงมา ได้แก่ เงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา รุจิรกุล “การศึกษาการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตของ ประชาชนภาคเกษตร จังหวัดอุดรธานี” (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี) (2553) ผลการวิจัยพบว่า หมู่บ้านต้นแบบมีแผนชุมชน กำหนดเป็นแนวทางเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่ายทั้งการผลิต การดำรงชีพ และต้นทุนเงิน มีการพัฒนาระบบทุนชุมชน ในนามของธนาคารชุมชน มีวิสาหกิจชุมชนครบวงจรและสามารถพึ่งตนเองได้ และมีหลักคุณธรรม 5 ประการที่เป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อกัน ความ เสียสละเพื่อส่วนรวม ความรับผิดชอบร่วมกัน ความเห็นอกเห็นใจกัน และความไว้ วางใจกัน ส่วนการนำไปใช้และขยายผลในหมู่บ้านทดลอง ได้ปรับเปลี่ยนกิจกรรม ให้เหมาะสมกับบริบท ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก มีการวางแผนกิจกรรมเพื่อการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ มีกิจกรรม เพิ่มรายได้ ลด ต้นทุนการผลิตและลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนผ่านร้านค้าชุมชน 2) ด้าน สังคม มีกิจกรรมส่งเสริมความ

รัก ความอบอุ่นในครอบครัว 3) ด้านสิ่งแวดล้อม มี การกระตุ้นให้ทำความสะอาดบริเวณบ้านและชุมชนทุกวันพระ และสนับสนุนการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร จัดประกวดผลงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ด้าน พบว่า ระดับครัวเรือนไม่สามารถเพิ่มรายได้ภายในระยะเวลา 4-5 เดือน แต่สามารถลดรายจ่ายได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนระดับหมู่บ้านได้ผ่านเกณฑ์การประเมินเพิ่มขึ้นเป็น 22 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 23 ตัวชี้วัด และอุปสรรคสำคัญของการนำไปใช้ คือ การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและประชาชนบางส่วน

นางกชกร ชานาญกิตติชัย “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต” (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต)(2553) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.98 มีอายุระหว่าง 18 – 19 ร้อยละ 94.92 ศึกษาโปรแกรมการบริหารธุรกิจ ร้อยละ 30.80 และโปรแกรมนิเทศศาสตร์ ร้อยละ 31.75 อาศัยต่างจังหวัด ร้อยละ 69.20 สถานภาพทางเศรษฐกิจของนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีรายได้พอๆ กับรายจ่าย ร้อยละ 52.38 มีการออมเงินต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 59.37 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่กู้เงินรัฐบาลเพื่อการศึกษา ร้อยละ 62.54 2) ในภาพรวมของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ นักศึกษาได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลาดับดังนี้ ด้านคุณธรรมในการดำเนินชีวิต ด้านความรู้ในการดำเนินชีวิต ด้านมี เหตุผลในการดำเนินชีวิต ด้านระบบภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต และด้านความพอประมาณในการดำเนินชีวิต 3) การทดสอบความแตกต่างระหว่างการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาสามารถสรุปผลการทดสอบได้ดังนี้ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกันในทุกปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ โปรแกรมที่ศึกษา ภูมิลำเนา สถานภาพทางเศรษฐกิจ การออมเงิน และการใช้บริการเงินกู้

พันโท วีรพล แพทย์ประสิทธิ์ “การรับรู้บทบาทของกองทัพบกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ป่าดงนาทามอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุบลราชธานี” (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) (2550) ผลการวิจัยเชิงปริมาณภาคสนาม ณ. หมู่บ้านชาด ๆจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า 1) ด้านการรับรู้การปฏิบัติงานตามโครงการ ฯ ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ รับรู้การปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ป่าดงนาทาม อันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดอุบลราชธานีในภาพรวมอยู่ในระดับสูง {โครงการเกษตรกรรมชาติอยู่ในระดับสูง(X = 3.58) และโครงการรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน(X =

3.69) 2) ด้านการรับรู้การใช้หลักพุทธธรรมฯ ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ รับรู้การใช้หลักพุทธธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ป่าดงนาทาม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุบลราชธานีในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($X = 3.78$) 3) ด้านการรับรู้ต่อผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการฯ รับรู้ผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($X = 3.63$) พร้อมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการไว้เพื่อเป็นองค์ความรู้ใหม่ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนช่วยกันนำไปประยุกต์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรให้ดีขึ้น จนราษฎรมีความพร้อมมีความพอดีตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนานำพาประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรืองในอนาคตต่อไป

นางสาวชลิดา เพียรสร้าง “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) (2554) จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนั้นนามาวิเคราะห์และพรรณานาความ รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามประเด็นคำถามสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการนาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ารายได้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้มากที่สุด รองลงมา คือ อายุและระดับการศึกษา ส่วนเพศและสถานภาพสมรส ส่งผลต่อการนาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้้น้อยที่สุด 2) ทศนคติ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทศนคติ ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนอำเภอสุวรรณภูมิในระดับปานกลาง โดยเฉพาะประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจมากที่สุดได้แก่ ความพอประมาณ พออยู่ พอกิน รองลงมา ได้แก่ การที่เราไม่ทะเลาะทะเลาะกันจนเกินความสามารถของตนเอง และการดำเนินชีวิตตามแนวทางสายกลาง นอกจากนั้นยังได้แสดงความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีไว้ให้แก่ประชาชนชาวไทย ส่วนการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่เป็นการวางแผนการใช้จ่าย และการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน ในส่วนการประกอบอาชีพจะนามาใช้ในด้านการเกษตร ส่งเสริมกลุ่มอาชีพที่มีอยู่เดิม และในแง่ของความสัมพันธ์ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีการรวมกลุ่มต่าง ๆ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้มีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ทอดทิ้งกัน แม้กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาบ้างในบางส่วน คือ การขาดงบประมาณ และขาดความรู้ในการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ องค์กรเอกชน และคนในชุมชน ร่วมกันแก้ไขปัญหา เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้นาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ทำให้ชีวิตการเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้น มีระบบการจัดการ การวางแผนการใช้จ่าย และมีการนำเอามาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

ณัฐวุฒิ บำรุงแจ่ม “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) (2550) จากการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม 100 คน พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างเพศชายจำนวน 52 ราย และ ประชากรกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง จำนวน 48 ราย โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 100 รายทราบว่า ผู้คิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิ โดยส่วนมากรับรู้แหล่งข้อมูลเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์ ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 68 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ด้านความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จากผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.42 รองลงมาคือ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องการเดินสายกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.33 และ ความพอเพียงคือไม่ฟุ้งเฟ้อหรือกระเบียดกระเสียน โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.32 ตามลำดับ ด้านการดำเนินชีวิตตามหลักความพอประมาณ พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเรื่องปริมาณการบริโภคของตัวเองมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.27 รองลงมาคือระดับรายได้ที่ได้รับ โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.04 และการเข้าชั้นเรียนของตัวเอง โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 1.93 ตามลำดับ ด้านการดำเนินชีวิตตามหลักความมีเหตุผล พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเรื่องการยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับเพื่อน มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.09 รองลงมาคือ การวางแผนการใช้จ่ายของตัวเองในชีวิตประจำวัน โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.05 และการใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างคุ้มค่าและประหยัด โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.00 ด้านการดำเนินชีวิตโดยการสร้างภูมิคุ้มกัน จากการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเรื่องการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเบื้องต้นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.54 รองลงมาคือ เรื่องการหมั่นฝึกสมาธิให้มั่นคง เทียงธรรมและตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรม เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.46 และ เรื่องการสร้างวินัยในการออม เช่น การฝากเงินออมทรัพย์ การซื้อพันธบัตรรัฐบาล สลากออมทรัพย์ ฯลฯ ถือเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.45 ตามลำดับ ด้านการดำเนินชีวิตตามหลักด้านความรู้และคุณธรรม พบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเรื่องการเพิ่มพูนความรู้ โดยการติดตามข่าวสาร ทำให้ท่านรู้เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.46 รองลงมาคือ เรื่อง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.42 และ เรื่องการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและประเมินผลของการปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก 2.37 ตามลำดับ ด้านความเข้าใจต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง จำนวน 53 ราย รองลงมา คือ ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก จำนวน 31 ราย และความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด จำนวน 10 ราย ตามลำดับ ด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจากผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต จำนวน 91 ราย ไม่ทราบและไม่ได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ จำนวน 9 ราย ซึ่งประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน รองลงมาคือ ใช้ในการศึกษาเล่าเรียน และนำไปใช้ในกิจกรรมร่วมกับครอบครัว ตามลำดับ ส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ กรณีตอบไม่ได้หรือไม่ทราบว่าสามารถในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้พบว่าเป็นเพราะตรงตรงคุณแล้วไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้และคิดว่าเน้นว่าเป็นหลักพัฒนาออยหลังเข้าคลอง

อดิศร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา “การดำเนินงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในระบบราชการ” (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) (2556) การศึกษานี้พบว่า ระบบราชการมีข้อจำกัดมากมายทำให้การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ง่ายนัก ไม่เหมือนกับภาคครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม หรือภาคเอกชนที่ไม่มีกฎระเบียบมากนักในการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการหรือดำเนินงานต่างๆ ดังนั้น การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับภาคครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม หรือภาคเอกชนจึงเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ง่ายกว่า การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับส่วนราชการที่มีกฎกติกาในการบริหารงานมากมาย ในส่วนของการกำหนดตัวชี้วัด การศึกษานี้พบว่า ส่วนราชการอาจไม่สามารถกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นการวัดความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงได้โดยตรง แต่ต้องกระทำโดยทางอ้อม ได้แก่ การกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญบางประการเพื่อเป็น โจทย์งานให้ผู้บริหารองค์กรให้ต้องนำหลักการสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เช่น กำหนดตัวชี้วัดที่มีการถ่วงดุลกันเพื่อให้ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้าง ผลงานที่ดีแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องควบคุมต้นทุนการดำเนินงานด้วยเพื่อมิให้มีการดำเนินงานใดๆ ที่ ไม่จำเป็น ขาดเหตุผลในการดำเนินงานนั้นๆ เป็นการดำเนินงานที่ขาดประสิทธิภาพ หรือเป็นการ ดำเนินงานเกินตัวเป็นต้น สำหรับส่วนราชการที่เป็นมหาวิทยาลัยรัฐ การศึกษานี้เสนอตัวชี้วัดเก่า ตัวชี้วัดที่หากผู้บริหารมหาวิทยาลัยสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานก็น่าจะทำให้การ

บริหารมหาวิทยาลัยรัฐสะท้อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทหารประจำการ สังกัดจังหวัดทหารบกสระแก้ว” ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นได้นำมาบูรณาการสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ที่มีตัวแปรอิสระ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้ แผนภาพที่ 2-2 แสดงกรอบแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 3

การดำเนินชีวิตของทหารประจำการ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ของทหารประจำการ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทหารประจำการ
2. สภาพความเป็นอยู่ของทหารประจำการ
3. ทหารประจำการที่ประสบภาวะหนี้สิน
4. โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วย
5. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะหนี้สิน

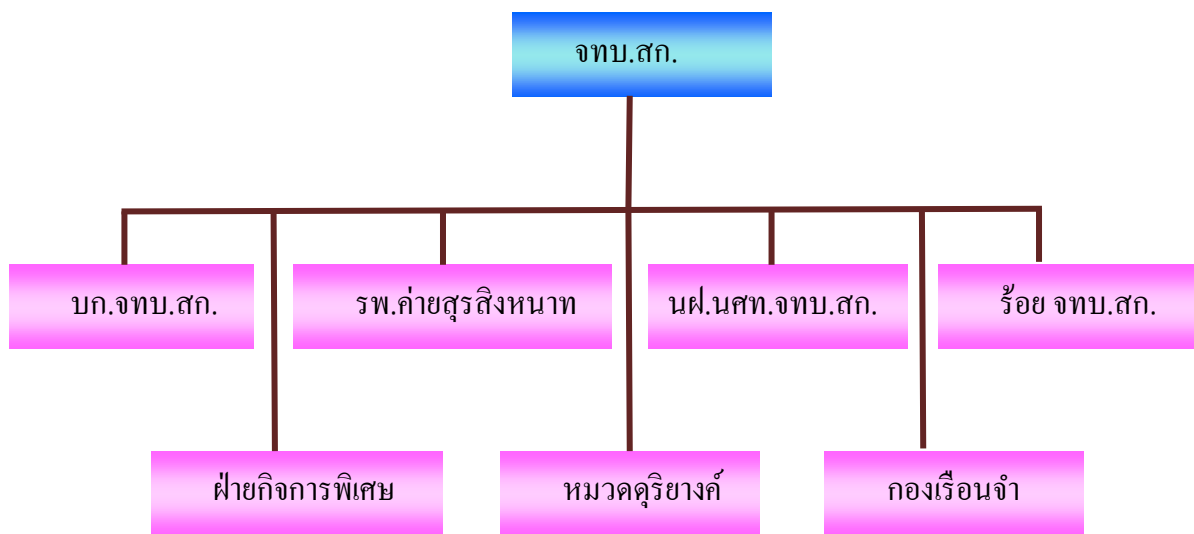
ทหารประจำการ

ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ระบุว่า “ทหารประจำการ” หมายความว่า ทหารซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งมีใช้ทหารกองประจำการโดยมีคำอธิบายว่า ทหารประจำการโดยปกติเป็นผู้ผ่านพ้นระยะเวลาการเป็นทหารกองประจำการ เช่น เดิมเป็นพลทหารกองประจำการพอปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 1 แล้วสมัครเข้ารับราชการต่อ หรือถ้ารับราชการทหารใหม่อีกจะได้ยศเป็นนายทหารประทวนหรือสัญญาบัตรหรือไม่ก็ตาม ก็ถือว่าเป็นทหารประจำการหรือผู้ที่เข้าเป็นนักเรียนนายสิบหรือนักเรียนจำหรือจะสมัครเข้ารับราชการเป็นนายสิบเลยก็ตาม โดยปกติต้องเป็นทหารกองประจำการก่อนเสมอ เมื่อพ้นช่วงระยะเวลาที่เป็นทหารกองประจำการแล้วก็จะไปเป็นทหารประจำการต่อไป ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยผู้กลุ่มเป้าหมายทหารประจำการที่มีชั้นยศตั้งแต่ สิบตรี ถึง พันเอก (พระราชบัญญัติรับราชการ พ.ศ. 2497, 2497)

สถานภาพและสภาพความเป็นอยู่

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาจากหน่วยจังหวัดทหารบกสระแก้ว ค่ายสุรสิงหนาท อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีการจัดหน่วย ดังนี้

แผนภาพที่ 3-1 ผังการจัดหน่วยจังหวัดทหารบกสระแก้ว

หมายเหตุ ฝ่ายกิจการพิเศษ ประกอบด้วยฝ่ายยุทธโยธา ฝ่ายการสื่อสาร สำนักงานขนส่ง ฝ่ายพลธิการ ฝ่ายสรรพาวุธ ฝ่ายอนุศาสนาจารย์ ฝ่ายสรรพกกำลัง แผนกประวัติและบำเหน็จ บำนาญ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายปลัดบัญชี

ตารางที่ 3-1 สถานภาพกำลังพลจังหวัดทหารบกสระแก้ว

กำลังพล	อัตราเต็ม	อัตราอนุมัติ	บรรจุจริง
นายทหาร	200	151	102
นายสิบ	605	417	239
พลอาสา	85	36	15
พลทหาร	588	421	425
ลูกจ้าง	15	15	14

ตารางที่ 3-2 สถานภาพกำลังพลจังหวัดทหารบกสระแก้ว

รายการ	จำนวนจุ	จำนวน
บ้านพักนายทหาร	-	10 หลัง
เรือนแถวนายทหาร	12 ครอบครัว	2 แถว
เรือนแถวนายสิบ	10 ครอบครัว	13 แถว
เรือนแถวนายสิบ	6 ครอบครัว	1 แถว

จากข้อมูลด้านที่พักอาศัยของจังหวัดทหารบกสระแก้ว จะเห็นว่ากำลังพลส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบ้านพักของทางราชการซึ่งเป็นเรือนแถวตามอัตราชั้นยศ โดยมีพื้นที่หลังบ้านพักเป็นพื้นที่ว่างสามารถใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรได้จำนวนหนึ่ง ขณะเดียวกันทหารประจำการซึ่งไม่สามารถเข้าพักในบ้านพักทางราชการได้และมีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้าน ก็สามารถเช่าบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งหน่วยซึ่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง นอกจากนี้จังหวัดทหารบกสระแก้วได้จัดให้มีสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือในด้านการครองชีพ เช่นเดียวกับหน่วยอื่นๆ ได้แก่ การจัดรถโดยสารบริการรับ-ส่ง บุตรกำลังพลไปยังโรงเรียนในพื้นที่ การจัดตั้งร้านค้าสวัสดิการเพื่อขายสินค้าอุปโภคบริโภคในราคาถูก การจัดสร้างสนามเด็กเล่นสำหรับบุตร-หลานกำลังพล การจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพกลุ่มแม่บ้าน รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ให้บริการการสืบค้นข้อมูลด้านระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น สำหรับทหารประจำการหน่วยได้จัดมีให้โครงการอาหารกลางวันราคาถูกไว้สำหรับกำลังพลทุกนายด้วย จากสถานภาพและสภาพความเป็นอยู่ดังกล่าวทหารประจำการได้รับการดูแลทางด้านความเป็นอยู่อย่างเหมาะสมเนื่องจากมีบ้านพักอยู่ไม่ไกลจากสถานที่ปฏิบัติงานและได้รับการบริการในด้านอื่นๆ ตามขีดความสามารถของหน่วยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากทหารประจำการรู้จักนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จะสามารถกระทำได้ดีทันที

ทหารประจำการที่ประสบภาวะหนี้สิน

กองทัพบกได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จประจำปี พ.ศ.2544 ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานะการเป็นหนี้สินไว้ดังนี้

ข้อ 11 หลักเกณฑ์งดเลื่อนชั้นเงินเดือน ถ้าอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งให้พิจารณา
งดเลื่อนชั้นเงินเดือน คือเป็นผู้มีหนี้สิน ซึ่งเจ้าหนี้ฟ้องร้องต่อผู้บังคับบัญชาจนเกิดการยุ่งยากหรือ
อาจทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของหน่วยงานสังกัด

ข้อ 12 เกณฑ์ปลดออกจากราชการ ถ้าอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งพิจารณาปลด
ออกจากประจำการ คือถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือน เพราะบกพร่องซ้ำสองปีติดต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นครณี
เดียวกันหรือต่างกรณีกันก็ตาม (กองทัพบก, ระเบียบ, 2544 : 5-6)

ขณะเดียวกันกรมสวัสดิการทหารบกได้กำหนดระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการ
กองทัพบกว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2555 โดยผู้กู้เงินต้องมี
หลักเกณฑ์ประการหนึ่ง คือ “ ต้องมีเงินได้รายเดือนสุทธิหลังจากหักเงินงวดชำระหนี้เงินกู้ ออท.
แล้วเหลือไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของเงินได้รายเดือน ” (คณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก, ระเบียบ,
2555)

จากระเบียบของกองทัพบกและคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบกดังกล่าว จังหวัด
ทหารบกสระแก้วได้นำมาประยุกต์ใช้โดยกำหนดนโยบายให้ทหารประจำการต้องได้รับเงินเดือน
สุทธิมากกว่า 1 ใน 3 ของเงินได้รายได้ เพื่อควบคุมมิให้กำลังพลก่อนหนี้สินจนเกินขีดความสามารถ
ที่จะชำระได้ ถือเป็นบุคคลที่มีภาวะหนี้สินส่วนตัว ซึ่งเป็นเกณฑ์เสี่ยงที่จะต้องถูกปลดออกจากร
าชการ อันจะนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง ครอบครัว และหน่วยตามลำดับ ดังนั้นจังหวัด
ทหารบกสระแก้วได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้สั่งการให้หน่วยขึ้นตรงทุกหน่วยทำ
การสำรวจสถานภาพการรับเงินเดือนของทหารประจำการที่เป็นจริงในปัจจุบันพร้อมทั้งให้คัดแยก
ทหารประจำการที่รับเงินเดือนสุทธิต่ำกว่า 1 ใน 3 ของรายได้ เพื่อพิจารณาหาทางช่วยเหลือโดย
ในปัจจุบันพบว่า มีทหารประจำการที่รับเงินเดือนต่ำกว่าเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน 94 นาย แบ่งเป็น
นายทหารสัญญาบัตร 10 นาย นายทหารประทวน 84 นาย คิดเป็น 27.56 % ของทหาร
ประจำการของหน่วย หน่วยได้พิจารณาเห็นว่าปัญหานี้จะต้องได้รับการแก้ไข มิฉะนั้นจะส่งผล
กระทบต่อการปฏิบัติของหน่วยอย่างมีนัยสำคัญ(ฝก.,จังหวัดทหารบกสระแก้ว.บันทึกข้อความ ที่
กท.0481.63(กง.)/ “เรื่อง กำลังพลรับเงินเดือนต่ำกว่าเกณฑ์ 1 ใน 3” ลงวันที่ 1 เม.ย. 57)

โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วย

ตามคำสั่ง กองทัพบกที่ 332/2555 เรื่องการตรวจสอบและประเมินผลตามนโยบายการปลูกฝังและเสริมสร้างอุดมการณ์ทางทหารของกองทัพบกประจำปี 2556 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเน้นการตรวจผลสัมฤทธิ์ด้านการปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหาร เพื่อให้กำลังพลทุกนายมีอุดมการณ์ทหาร รวมทั้งน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ประกอบกับนโยบายของผู้บัญชาการทหารบกที่ต้องการให้กองทัพบกมีความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวและเป็นกลไกหลักในการรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเป็นที่พักของประชาชน กำลังพลทุกระดับจะต้องมีความสว่างาม มีความภาคภูมิใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรี มีอุดมการณ์แห่งความเป็นทหารอาชีพและที่สำคัญกำลังพลทุกคนต้องมีความเสียสละและยึดมั่นหลักการทำงานในแนวทางเดียวกัน โดยอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง (คำสั่งกองทัพบกที่ 332 / 2555, 2555) จังหวัดทหารบกสระแก้วจึงได้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และจัดทำเป็นโครงการให้ปรากฏเป็นรูปธรรม เพื่อให้กำลังพลสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเป็นศูนย์การเรียนรู้เผยแพร่สู่ชุมชนและสังคมภายนอก พร้อมทั้งได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามและประเมินผลในโครงการเสริมสร้างความพอเพียง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โครงการความสุขของผู้ครองเรือน ซึ่งจังหวัดทหารบกสระแก้วได้ตอบสนองคำสั่งและนโยบายดังกล่าวโดยได้ใช้พื้นที่และบุคลากรของหน่วยจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีโครงการที่สำคัญ ดังนี้

1. โครงการตั้งศูนย์การเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 1.1 การเพาะปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง ขนุน กระท้อน มะละกอ
- 1.2 แปลงเพาะปลูกผัก เช่น ผักบุ้ง มะเขือ พริก ตะไคร้
- 1.3 การเพาะเห็ดนางฟ้าในโรงเรือน
- 1.4 การเลี้ยงปลาในบ่อขนาดเล็ก เช่น ปลาดุก ปลานิล
- 1.5 การเลี้ยงกบ โดยใช้ท่อซีเมนต์
- 1.6 การจัดทำแปลงเพาะกล้าไม้แจกจ่ายกำลังพล เช่น ต้นแค ต้นมะเขือ มะละกอ

การดำเนินการ โดยใช้กำลังพลทั้งทหารประจำการและทหารกองประจำการจัดทำแปลงสาธิตในพื้นที่ ว่างเปล่าของหน่วย ซึ่งเมื่อเกิดผลผลิตก็จัดจำหน่ายให้กำลังพลในราคาถูกลงหรือขายให้โรงประกอบเลี้ยง เพื่อนำรายได้มาเป็นทุนหมุนเวียนในรุ่นต่อไป

2. โครงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

จังหวัดทหารบกสระแก้วได้จัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล เพื่อบริหารจัดการขยะให้เกิดรายได้ ลดปริมาณขยะและมลภาวะภายในหน่วย โดยกำหนดแนวทางให้กำลังพลทุกคนต้องเป็นสมาชิกและนำขยะจากบ้านพักมาขายให้ธนาคารทุกเดือนในราคาที่เป็นธรรมไม่ต่ำกว่าท้องตลาด โดยเงินรายได้จะนำเข้าฝากในบัญชีของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถถอนเงินฝากมาใช้จ่ายได้ ทำให้หน่วยสามารถควบคุมการปฏิบัติของกำลังพลได้อย่างใกล้ชิด ทำให้กำลังพลและครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกเดือน

3. โครงการพัฒนาอาชีพเสริมและผลิตภัณฑ์

นับเป็นโครงการที่หน่วยส่งเสริมให้แม่บ้านของทหารประจำการ มีอาชีพเสริมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีรายได้เพิ่มขึ้น ด้วยการจัดทำผลิตภัณฑ์ตามความถนัดและความต้องการของท้องตลาดส่งไปขายทั้งในส่วนกลางและที่ตั้งหน่วยประกอบด้วย การทำขนม การทำรองเท้า การทำเคอพาสจี้ ซึ่งก่อให้เกิดอาชีพเสริมแก่กลุ่มแม่บ้านจำนวนหนึ่ง

4. โครงการอาหารกลางวันสำหรับกำลังพล

หน่วยจัดทำขึ้นเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารกลางวันและลดการใช้พลังงานในการเดินทาง โดยจัดจำหน่ายอาหารกลางวันในราคาวันละ 15 บาทต่อคน ซึ่งมีกำลังพลเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก(ชมรมแม่บ้านจังหวัดทหารบกสระแก้ว,สมาคมแม่บ้านทหารบก สาขากองทัพภาคที่ 1., 2555)

5. สหกรณ์ออมทรัพย์

หน่วยได้จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ค่ายสุรสิงหนาทจำกัด เพื่อให้บริการด้านการฝาก-กู้เงิน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้กำลังพลสามารถออมทรัพย์และกู้เงินให้เหมาะสมกับสถานภาพของแต่ละบุคคลไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบมีความมั่นคงและตรงความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ปัจจุบันมีสมาชิก 385 คน มีทุนดำเนินการประมาณ 63 ล้านบาท(สหกรณ์ออมทรัพย์ค่ายสุรสิงหนาทจำกัด, จังหวัดทหารบกสระแก้ว, 2556)

นอกจากโครงการดังกล่าวแล้ว จังหวัดทหารบกสระแก้วยังมีการให้บริการและช่วยเหลือเป็นสวัสดิการกับทหารประจำการและครอบครัวอีกหลายโครงการเช่น ร้านค้าสวัสดิการ การมอบทุนการศึกษา การให้บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตในบริเวณบ้านพักนายทหารชั้นประทวน เป็นต้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดสภาวะหนี้สิน

เนื่องจากความเจริญทางด้านวัตถุในปัจจุบัน ได้แพร่ขยายเข้าสู่สังคมในที่ตั้งหน่วยทหาร ทำให้ทหารประจำการทุกคนจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและบุคคลภายนอก ทั้งหน่วยงานราชการและภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความสัมพันธ์และการพบปะดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านแนวคิดและด้านกายภาพในหลายด้าน ส่งผลให้ทหารประจำการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเป็นหนี้สินมากขึ้น โดยมีมูลเหตุสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการเงินและค่าตอบแทน

เนื่องจากทหารกองประจำการมีรายได้หลักจากเงินเดือนของทางราชการตามบัญชีเงินเดือนข้าราชการทหาร ซึ่งเริ่มใช้เมื่อ 1 เมษายน 2554 โดยเริ่มต้นที่อัตราค่าสุดที่ 4,870 บาท และสูงสุดที่ 35,220 บาท สำหรับนายทหารชั้นประทวน(ยศ ส.ต.-จ.ส.อ.) ส่วนนายทหารสัญญาบัตร(ยศ ร.ต.-พ.อ.)เริ่มต้นที่ 6,470 บาท สูงสุดที่ 53,080 บาท จะเห็นได้ว่านายทหารชั้นประทวนจะมีเงินเดือนอยู่ในเกณฑ์ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราค่าครองชีพในปัจจุบัน(นายกรัฐมนตรี, พระราชกฤษฎีกา, “การปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการและนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2554”.ให้ไว้ ณ วันที่ 30 มีนาคม 2554)

2. ค่านิยมส่วนตัวและสภาวะสังคม

ศรีนวล พูลเลิศ ได้กล่าวไว้ว่า “ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่สังคมถือว่ามีค่าพึงปรารถนา ต้องการให้เป็นเป้าหมายของสังคมและปลูกฝัง ให้สมาชิกของสังคมยึดถือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิตควรหลีกเลี่ยง เช่น ความยากจน สิ่งมีคุณค่า นำปรารถนาหรือนำความสุขมาให้มีทั้งเป็นวัตถุและไม่เป็นวัตถุ ค่านิยมเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาได้เช่นเดียวกันกับความเชื่อและมีความแตกต่างกันไปตามสังคมและวัฒนธรรมค่านิยม ส่วนใหญ่เนื่องมาจากความเชื่อค่านิยมไทยใหม่จะมีลักษณะสากลมากขึ้น เช่นนิยมยกย่องวัตถุ ความมั่นคง ความหรูหราฟุ่มเฟือย ความเป็นอิสระ

เป็นตัวของตัวเอง ไม่ยึดมั่นในประเพณี ชื่นชมวัฒนธรรมตะวันตกและเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะการใช้โทรศัพท์มือถือ อำนาจและเกียรติยศชื่อเสียง การดูแลสุขภาพด้วยโภชนาการและการออกกำลังกาย”(ค่านิยม, ออนไลน์, 2003)

เมื่อทหารประจำการเริ่มเข้ามารับราชการ ส่วนใหญ่ก็ต้องเริ่มต้นด้วยการช่วยเหลือตนเองโดยจะต้องรู้จักประหยัด เก็บหอมอมริบ วางแผนการใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพรวมเข้ากับการได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในทุกวงรอบ จึงจะสามารถเก็บเงินไว้ซื้อหาสิ่งของตามต้องการได้ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน แต่ในปัจจุบันคนส่วนใหญ่ขาดความอดทนที่จะค่อยๆ เก็บออมเงินทีละเล็กละน้อยจนสามารถซื้อด้วยเงินสดหรือผ่อนชำระแต่น้อย แต่ก็มีค่านิยมที่ต้องการแสดงออกให้เห็นว่าตนเองมีภาพลักษณ์ที่ดี มีฐานะดี ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและบุคคลภายนอกอย่างรวดเร็ว จึงหันเข้าหาเส้นทางที่จะทำให้ตนเองมีทุกอย่างที่ต้องการอย่างรวดเร็วด้วยการกู้ยืมเงินจากแหล่งต่างๆ หรือผ่อนชำระเพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการทันที เป็นการแสดงศักยภาพให้บุคคลภายนอกเห็นว่ามีความพร้อมและเหมาะสมที่จะได้รับการยอมรับในสังคม ขณะเดียวกันหากหน่วยใดมีสภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านพัก ที่ทำงานหรือชุมชนโดยรอบที่ให้การยอมรับนับถือคนที่มีความซื่อสัตย์หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ทันสมัย แทนการยอมรับคนคิดคนที่รู้จักประหยัดคอดออม ก็จะยิ่งทำให้ทหารประจำการเข้าสู่สถานะของการเป็นหนี้สินง่ายยิ่งขึ้น ดังนั้นบทบาทสำคัญจึงขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาสูงสุดในหน่วยนั้นๆ ที่จะกำหนดแนวทางให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. ความต้องการซื้อยานพาหนะและสิ่งของเครื่องใช้

เนื่องจากในปัจจุบันการคมนาคมและการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ทั้งการเดินทางไปทำงานการเดินทางไปเยี่ยมภูมิลำเนา การไปส่งบุตร-หลานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างแพร่หลายและรวดเร็ว เนื่องจากเครือข่ายการคมนาคมสามารถกระทำได้ทุกพื้นที่ จึงทำให้เกิดความต้องการยานพาหนะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวซึ่งในปัจจุบันยานพาหนะมีราคาสูงและเพิ่มราคาขึ้นทุกปี ดังนั้นโอกาสที่ทหารประจำการจะมีขีดความสามารถในการซื้อด้วยระบบเงินสดจึงน้อยลงไปตามลำดับแนวทางที่จะทำให้ได้มาซึ่งรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ จึงต้องพึ่งระบบการกู้เงินหรือระบบผ่อนส่งทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินผ่อนจำนวนมาก และต้องตกอยู่ในภาวะลูกหนี้เป็นระยะเวลาตั้งแต่ 4-8 ปี ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นยานพาหนะดังกล่าวก็จะเสื่อมสภาพจำเป็นต้องจัดซื้อ

ทดแทนทำให้ต้องกู้ยืมเงินหรือผ่อนชำระอย่างไม่รู้จักหมดสิ้นเช่นเดียวกับสิ่งของเครื่องใช้อื่นเช่น เครื่องปรับอากาศ โทรทัศน์ ตู้เย็น โทรศัพท์มือถือ ก็มีให้บริการในระบบเงินผ่อนอย่างแพร่หลาย หากทหารประจำการต้องการมีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเครื่องใช้เหล่านี้อย่างรวดเร็วก็จะได้รับการบริการเพื่อตอบสนองความต้องการจากเจ้าของธุรกิจในพื้นที่

4. เส้นทางการเข้าสู่สถานะหนี้สิน

เนื่องจากในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจทางการเงินมีบทบาทในสังคมค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในสังคมของข้าราชการทหารได้รับผลกระทบจากธุรกิจดังกล่าว ซึ่งต้องการเข้ามา แสวงหาผลประโยชน์ เนื่องจากการเป็นข้าราชการทหารมีการปกครองบังคับบัญชาที่เคร่งครัด ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดเวลาทำให้เมื่อเข้ามาทำธุรกรรมด้านการเงินกับ หน่วยทหารแล้วจะได้รับเงินผ่อนชำระคืนค่อนข้างแน่นอน หลายสถาบันการเงินจึงเข้ามาทำ ข้อตกลงกับกองทัพบก เพื่อให้บริการด้านการเงินในรูปแบบต่างๆ เช่น โครงการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต โครงการซื้อรถยนต์คันแรก โครงการบ้านและที่ดินเพื่อสวัสดิการ เป็นต้น ในส่วนของ กองทัพบกเองก็มีกรมสวัสดิการทหารบก ที่ให้บริการทั้งการฝากและการกู้เงินหลายประเภท ขณะเดียวกันแต่ละหน่วยก็มักจะมีการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อให้กำลังพลฝากและกู้เงิน ภายในหน่วย นอกจากนี้ยังมีการให้บริการบัตรเครดิตอีกหลายสถาบันในทุกพื้นที่ ซึ่งการ ให้บริการด้านการเงินของแต่ละสถาบันนั้นก็มักจะมีกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่าง เช่นการขอกู้เงินจากธนาคารออมสิน ซึ่งจากเดิมกรณีมีบุคคลค้าประกัน สามารถกู้ได้ 50 เท่าของ เงินเดือน ไม่เกิน 700,000 บาท ปัจจุบันเพิ่มเงินกู้เป็น 1,500,000 บาท มีระยะเวลาผ่อนจาก 10 ปี เป็น 15 ปี และกรณีมีหลักทรัพย์ค้ำประกันจากกู้ได้ไม่เกิน 2,000,000 บาท เป็นกู้ได้ไม่เกิน 5,000,000 บาทมีระยะเวลาผ่อนชำระ 30 ปี โดยทั้งสองกรณีให้กู้รวมกันได้ไม่เกิน 5,000,000 บาท ขณะเดียวกันก็สามารถกู้เงินจากกรมสวัสดิการกองทัพบก ซึ่งเป็นเงินฝากของตนเองได้อีกจำนวน หนึ่ง จากการให้บริการที่หลากหลายดังกล่าว จึงเป็นช่องทางให้ทหารประจำการที่ขาดความ รับผิดชอบ ไม่มีวินัยทางการเงินใช้เป็นช่องทางในการกู้เงินทั้งการขยายวงเงินกู้ หรือการกู้ใน หลายสถาบันการเงินจนเกินขีดความสามารถที่จะผ่อนชำระได้จึงต้องหาที่พึ่งสุดท้ายด้วยการกู้เงิน นอกกระบบ ซึ่งให้สภาพปัญหาเรื้อรังเพิ่มขึ้นไปและยากแก่การแก้ไข ดังนั้นทุกหน่วยควรที่จะ

กำหนดกรอบแนวความคิดหรือจำนวนเงินที่เหมาะสมของการเป็นหนี้สินให้กับทหารประจำการแต่ระดับชั้นเงินเดือนหรือชั้นยศ เพื่อควบคุมมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติต่อไป(ฝ่ายสินเชื่อเพื่อการพัฒนากลุ่มอาชีพ, ธนาคารออมสิน, หนังสือ. “ที่ ลธ 1395/2552 เรื่อง โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร”.ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2552)

5. ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แม้ว่าจะมีการเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นระแยะเวลานานนับสิบปีแล้ว โดยทุกหน่วยได้จัดให้มีการอบรม เผยแพร่ความรู้ให้กำลังพลทุกระดับได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักปรัชญาดังกล่าว ในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่าในห้วงระยะเวลาสิบปีเศษที่ผ่านมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมระดับประเทศ ในระบบวัตถุนิยมอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในด้านคมนาคม และการสื่อสาร ส่งผลให้ทหารประจำการบางส่วนที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงได้เข้าสู่วงจรของความ ต้องการด้านวัตถุนิยม โดยมีได้คำนึงถึงหลักสำคัญคือ ความมีเหตุผล ความพอประมาณ ความมี ภูมิคุ้มกัน รวมทั้งขาดความเพียรพยายาม ความมานะอดทน ทหารประจำการดังกล่าวได้ก้าวเข้าสู่ สภาวะของการเป็นหนี้สินจำนวนมากจนเกินขีดความสามารถที่จะผ่อนชำระได้ จำเป็นต้องให้ ผู้บังคับบัญชาเข้าไปให้ความช่วยเหลือมิฉะนั้นอาจต้องออกจากราชการหรือถูกดำเนินคดี ดังนั้น การให้ความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะต้องหมั่น อบรม ซึ่งแจ้งเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งต้องติดตามกำกับดูแลให้สามารถนำไปปฏิบัติในการดำเนิน ชีวิตทั้งของทหารประจำการและครอบครัวอย่างปรากฏผลเป็นรูปธรรม จึงจะเกิดประสิทธิภาพ อย่างแท้จริง

จากมูลเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดสภาวะหนี้สินดังกล่าวสรุปได้ว่า หากทหารประจำการมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รู้จักความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดี ประกอบกับยึดหลักในทางสายกลางไม่ มากไม่น้อยจนเกินไป มีความขยันขันแข็ง มีความอดทนอดกลั้น รู้จักประหยัด มีวินัยในการใช้จ่าย ทั้งตนเองและครอบครัว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทั้ง 6 ประการ ก็จะสามารพฟันฝ่ากระแสสังคม นำตนเอง ครอบครัว หน่วยงาน ไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตนเองต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

วิเคราะห์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ” ที่กล่าวมาในบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการดำเนินการของจังหวัดทหารบกสระแก้ว ที่ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ภายในหน่วย โดยทำการสัมภาษณ์ทหารประจำการที่รับเงินเดือนสุทธิต่ำกว่า 1 ใน 3 จำนวน 94 คน แบ่งเป็นการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม (Focus Group) จำนวน 74 คน และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – Depth interview) จำนวน 20 คน มาทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยแบ่งตามชั้นยศ ดังนี้

ตารางที่ 4 - 1 แสดงข้อมูลทหารประจำการของกลุ่มประชากรแยกตามชั้นยศ

ลำดับ	ชั้นยศ	สัมภาษณ์แบบกลุ่ม	สัมภาษณ์แบบเจาะลึก
1	ร.ต. - พ.อ.	8	2
2	จ.ส.ต.- จ.ส.อ.	50	12
3	ส.ต. - ส.อ.	16	6
	รวม	74	20

การดำเนินชีวิตของทหารประจำการ

ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของทหารประจำการสังกัดจังหวัดทหารบกสระแก้ว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทหารประจำการมีแนวทางในการดำเนินชีวิตสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการเงินและค่าตอบแทน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ทหารประจำการมีรายได้ของตนเองมาจาก

ค่าตอบแทนหรือเงินเดือน ส่วนรายได้ของภรรยาเกิดจากการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น ทำงานในภาคเอกชน ค้าขาย หรือรับจ้าง ซึ่งเมื่อนำมารวมกันแล้วรายได้ของทหารประจำการถือเป็นรายได้หลัก จากตารางแสดงสถานภาพ ของชั้นเงินเดือนพบว่า ทหารประจำการที่ประสบภาวะหนี้สินจะมีรายได้ของตนเองไม่เกิน 25,000 บาทต่อเดือน และเมื่อรวมรายได้ของภรรยาจะมีรายได้รวมกันไม่เกิน 34,000 บาท รายได้จำนวนดังกล่าวจะถูกหักออกไปเพื่อชำระหนี้สินตามระเบียบและข้อตกลงที่ทำไว้กับแต่ละสถาบันการเงินเป็นลำดับแรกทันที เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคารออมสิน สวัสดิการกองทัพก ทำให้ทหารประจำการได้รับเงินสุทธิในระดับต่ำ เพียงเดือนละ 500 บาทถึง 3,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค หรือเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาของบุตร-หลาน

2. มูลเหตุของสถานะหนี้สิน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า เมื่อทหารประจำการเริ่มได้รับการบรรจุเข้ารับราชการก็จะเริ่มต้นเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ของหน่วย เป็นสมาชิกของกองการออมทรัพย์กรมสวัสดิการทหารบก ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่ให้บริการทั้งการฝากเงิน และการกู้เงินแก่สมาชิก โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ มีอัตราในการอนุมัติเงินกู้เป็นจำนวน 10 เท่าของเงินทุนเรือนหุ้น ทำให้ทหารประจำการสามารถกู้เงินได้จำนวนมาก เช่นมีเงินทุนเรือนหุ้น 10,000 บาทก็สามารถกู้เงินได้ถึง 100,000 บาท นอกจากนี้เมื่อผ่อนชำระเงินกู้ไประยะหนึ่งประมาณ 5 งวดก็สามารถเปลี่ยนสัญญากลับมากู้เงินได้อีก รวมถึงอัตราการให้บริการเงินกู้ในปัจจุบันสามารถกู้เงินได้ตั้งแต่ 600,000 – 1,000,000 บาท แล้วแต่เงินทุนหมุนเวียนของแต่ละสหกรณ์ ดังนั้นเมื่อทหารประจำการได้รับทราบข้อมูลทางด้านการให้บริการสินเชื่อจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์และแรงจูงใจจากร่วมงานจึงเข้าสู่จุดเริ่มต้นของการกู้ยืมเงิน โดยนำเงินไปใช้จ่ายดังนี้

2.1 จัดซื้อยานพาหนะ ได้แก่ รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถบรรทุก(ปิคอัพ) เพื่อใช้เดินทางมาทำงาน หรือรับ – ส่งภรรยา บุตร ไปทำงานหรือไปโรงเรียนและบางรายอ้างว่าจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเสริม เช่นค้าขาย แต่ในทางปฏิบัติพบว่า การประกอบอาชีพเสริมมักไม่ประสบผลสำเร็จ ในทางตรงข้ามกลับทำให้ภาวะหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากขาดความชำนาญและไม่สามารถควบคุมการดำเนินงานได้ตลอดเวลาเหมือนภาคเอกชน เพราะต้องมาปฏิบัติราชการประจำวัน

2.2 นำไปประกอบอาชีพเสริม เช่น การเพาะปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าว เป็นต้น โดยทหารประจำการกลุ่มนี้จะนำเงินไปซื้อที่ดินและทำการเพาะปลูกพืชผล เพื่อเป็นอาชีพเสริมแต่เนื่องจากขาดการกำกับดูแล และติดตามอย่างใกล้ชิด ทำให้ผลผลิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายประสพภาวะขาดทุน ต้องกู้เงินเพิ่มเติมเพราะหวังว่าจะประสบความสำเร็จ แต่การขาดความชำนาญรวมทั้งประสบการณ์แบบมีอาชีพ ทำให้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายในที่สุดต้องให้บุคคลอื่นเช่าที่ดินในราคาถูก

2.3 นำเงินไปใช้ในการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกและใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยทุกครั้งที่ถูกเงินจะนำเงินส่วนหนึ่ง ประมาณ 10,000 – 30,000 บาท ไปใช้ซื้อสิ่งของ เช่น โทรศัพท์ เครื่องซักผ้า ตู้เย็น โทรศัพท์มือถือส่วนที่เหลือก็นำไปใช้จ่ายในการดำรงชีพประจำวัน เพื่อผูกชีวิตครอบครัวให้เหมือนกับเพื่อนบ้าน

2.4 เพื่อการศึกษา ทั้งของทหารประจำการและครอบครัว โดยมุ่งหวังจะมีคุณวุฒิเพิ่มขึ้นและมีความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการศึกษาจนจบระดับปริญญาตรี จะเป็นจำนวนประมาณ 150,000 – 200,000 บาท ขึ้นอยู่กับที่ตั้งของแต่ละสถานศึกษารวมทั้งต้องส่งเสียให้บุตรได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของท้องถิ่น ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนจึงทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจนต้องกู้ยืมเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว

3. ค่านิยมและสถานะสังคม

จากการสัมภาษณ์ทหารประจำการพบว่า ในปัจจุบันความเจริญทางด้านวัตถุในสังคมภายนอกและภายในหน่วยทหารได้สร้างสภาพแวดล้อมให้ทหารประจำการและครอบครัว มีแนวคิดในการดำรงชีพ ดังนี้

3.1 มีรายได้สูงให้เหมาะสมกับสภาพในสังคม ทำให้ทหารประจำการบางส่วนมีความริเริ่มในการประกอบอาชีพเสริม เช่น ค้าขาย ปล่อยเงินกู้ ทำการเกษตร แต่ด้วยภาระหน้าที่ทางราชการและการขาดประสบการณ์ ทำให้การดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จและทำให้เกิดการเป็นหนี้สิน

3.2 มียานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมือนเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งยานพาหนะไม่ว่าจะเป็นรถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถบรรทุกขนาดเล็ก ล้วนแล้วแต่มีราคาสูงและมีภาระติดตามมาทั้งค่าเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษา รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น

โทรทัศน์แอลซีดี ตู้เย็น เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ โทรศัพทมือถือ ซึ่งสามารถซื้อหาได้ในระบบเงินผ่อนและเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นหนี้สิน

3.3 แนวความคิดในเชิงแข่งขัน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างครอบครัวในสังคมและที่ทำงานเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม้บ้านที่มีโอกาสพบปะกันเป็นประจำทำให้เกิดการแข่งขันในด้านวัตถุนิยม ในสิ่งของต่างๆ เช่น ยานพาหนะ สิ่งของเครื่องใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรศัพท ไอแพด ไอโฟน ระบบการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการศึกษาของบุตรในสถานศึกษาต่างๆ หากการเปรียบเทียบเป็นในทางที่ไม่สร้างสรรค์ ก็จะทำให้เกิดการแข่งขันและเป็นบ่อเกิดแห่งการเป็นหนี้สิน

3.4 สภาวะสังคมภายนอก ให้ความนิยมและเคารพนับถือต่อคนมีฐานะความมั่นคงทางการเงิน ทำให้ทหารประจำการบางส่วนอยากได้รับการยอมรับจากสังคม จึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการสร้างภาพลักษณ์ของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น โดยอาจจะต้องหาทรัพย์สินเงินทอง มาเป็นค่าใช้จ่ายด้วยการหยิบยืมหรือกู้จากแหล่งเงินทุนต่างๆ

4. จุดเริ่มต้นของการเข้าสู่สถานะหนี้สิน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในด้านจุดเริ่มต้นในการเข้าสู่กระบวนการเป็นหนี้สินพบว่า ในเบื้องต้นทหารประจำการต้องการกู้ยืมไปใช้ในการซื้อสิ่งของ ยานพาหนะ หรือประกอบธุรกิจ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบายขึ้น โดยกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนเป็นจำนวนน้อยถึงระดับปานกลางก่อนจากนั้นเมื่อมีช่องทางหรือสถาบันการเงินอื่นๆ เสนอโครงการที่ให้อ่างเงินกู้จำนวนมากถึงระดับ 1,500,000 บาท เข้ามาให้บริการจึงตัดสินใจอย่างรวดเร็ว เข้าร่วมโครงการดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผลรองรับ ทำให้เมื่อได้รับเงินมาก็นำไปใช้จ่ายอย่างไม่มีจุดหมายที่แท้จริงเป็นแค่เพียงเพื่อบรรเทาความอยากได้อยากมีในขณะนั้น เมื่อเงินกู้หมดไปก็ต้องกลับมาเผชิญกับสภาพความเป็นจริงที่ต้องตกอยู่ในสถานะหนี้สินเป็นจำนวนมาก และในระยะเวลาที่ยาวนาน ซึ่งในระยะแรกๆก็พอทนได้แต่เมื่อเวลาเนิ่นนานไปความอดทนก็เริ่มน้อยลงทำให้เกิดภาวะการณสร้างหนี้ในสถาบันการเงินใหม่ หรือการกู้เงินนอกระบบเพิ่มขึ้นอีก

จากการดำเนินชีวิตตามแนวทางดังกล่าว ทำให้กำลังพลบางนายมีสถานะหนี้สินอยู่ในแหล่งเงินทุนหลายสถาบัน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคารออมสิน สวัสดิการกองทัพกบฏครคิดและเจ้าหนี้นอกระบบ โดยกำลังพลจะใช้วิธีการหมุนเวียนการผ่อนชำระหนี้ของแหล่ง

เงินกู้ดังกล่าว ซึ่งยุ่งยากสลับซับซ้อนจนกระทั่งเกินขีดความสามารถที่จะบริหารจัดการได้ จึงจะปรากฏเป็นเรื่องร้องเรียนให้ผู้บังคับบัญชาต้องเข้าไปหาทางช่วยเหลือ เช่น นำเงินของหน่วยไปชำระให้สำหรับหนี้สินที่เป็นจุดวิกฤติหรือต้องกำหนดมาตรการช่วยเหลือด้านการครองชีพต่อไป

5. ผลกระทบของสถานะหนี้สิน

จากการสัมภาษณ์ทหารประจำการที่มีสถานะหนี้สิน พบว่าได้ส่งผลกระทบต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 ทหารประจำการ โดยเฉพาะผู้ที่มีหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมากตั้งแต่ 500,000 บาทขึ้นไปและมีภาระต้องผ่อนชำระอีกเป็นระยะเวลา 8 ปีขึ้นไป จึงจะหมดหนี้สินและมีอายุมากกว่า 50 ปีพบว่า มีสภาพขวัญและกำลังใจตกต่ำ ขาดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและหากตกอยู่ในภาวะคับขัน เช่น ถูกติดตามทวงหนี้สินนอกระบบก็จะเกิดภาวะความเครียด ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลงอยู่ในสภาพความเก็บกดและอาจจะหาทางระบายกับบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดได้

5.2 ครอบครัวและผู้ใกล้ชิด โดยเฉพาะภรรยา บุตรหรือเพื่อนร่วมงาน ผลของการเป็นหนี้สินทำให้มีเงินรายได้มาใช้จ่ายซื้อสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคลดลง จนไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือไม่สามารถหาเงินไปตอบสนองความต้องการด้านอื่นๆ เช่น การศึกษา การพักผ่อนหรือเข้าร่วมสังคมได้เหมือนเพื่อนร่วมงาน จึงอาจส่งผลให้เกิดการทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายหรือเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด ซึ่งยังจะเป็นการซ้ำเติมปัญหาให้รุนแรงขึ้น บุคคลในครอบครัวมักได้รับความอับอายเกิดเป็นปมด้อยไม่กล้าคบหาสมาคมกับเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบและความแตกร้างในครอบครัว ซึ่งอาจรุนแรงถึงขั้นแยกทางกันไป

5.3 หน่วยงานและชุมชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าการปกครองบังคับบัญชาด้วยความใกล้ชิดระหว่างผู้บังคับบัญชาจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้บังคับบัญชาจะช่วยพิจารณาตรวจสอบความจำเป็นในการกู้ยืมเงินของกำลังพล ทำให้เกิดความรอบคอบและเหมาะสมในระดับหนึ่ง แต่หากความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายไม่แน่นแฟ้นการให้คำแนะนำจะถูกเลเยจน เมื่อกำลังพลมีหนี้สินเป็นจำนวนมากก็จะทำให้ขวัญกำลังใจตกต่ำส่งผลให้ประสิทธิภาพของหน่วยงานลดลงอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งอาจมีการกระทำผิด เช่น การค้าขายยาเสพติด การลักขโมย การขาดราชการ เกิดขึ้นในหน่วยงานนั้นอยู่เสมอ ขณะเดียวกันย่อมส่งผลกระทบต่อชุมชนที่เป็นที่

อยู่อาศัยที่จะไม่ได้รับความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือ มีสภาพภูมิทัศน์ที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัย เนื่องจากกำลังพลผู้เป็นหนี้สินมักมีความอับอายไม่เข้าร่วมกิจกรรมของสังคม ขาดความรักหม่อมคณะและทำให้เกิดการแตกความสามัคคีในที่สุด

6. ความรู้และความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แม้ว่ากองทัพบกจะได้กำหนดให้มีการอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับกำลังพลทุกระดับชั้น เพื่อให้กำลังพลทุกภาคส่วนสามารถนำหลักปรัชญาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ผลในการปฏิบัติที่ปรากฏเป็นรูปธรรม จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

6.1 ทหารประจำการ มีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ กล่าวคือทราบเพียงชื่อของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังไม่เข้าใจในองค์ประกอบของหลักปรัชญาทั้งในด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกัน อีกทั้งเงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม ทำให้ขาดกรอบแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ต้องเป็นไปอย่างรอบคอบไม่มีเกณฑ์เสี่ยงที่จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้โดยง่าย ดังนั้นกระบวนการในการตัดสินใจเข้าสู่วงจรของการเป็นหนี้สินจึงเป็นไปได้ในเวลาอันรวดเร็วและขาดการพิจารณาไตร่ตรองอันเป็นเหตุให้เกิดข้อผิดพลาดและเริ่มต้นเป็นหนี้สิน ซึ่งโอกาสในการออกจากวงจรดังกล่าวเป็นไปได้ยาก

6.2 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในครอบครัวในการดำเนินชีวิตประจำวัน กระทำได้เพียงบางส่วนโดยส่วนใหญ่ที่ดำเนินการได้มักเกิดจากสภาวะที่ต้องได้รับการตรวจสอบโดยผู้บังคับบัญชา เช่น การปลูกพืชสวนครัวบริเวณบ้านพัก การกำจัดขยะในโครงการขยะรีไซเคิล การทำบัญชีในครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้หน่วยมักกำหนดเป็นนโยบายและให้กำลังพลทุกคนเข้าร่วมโครงการ แต่การนำหลักคิดตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ประกอบการตัดสินใจก่อนซื้อสิ่งของเครื่องใช้ หรือกู้ยืมเงินมักไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง เช่นการตัดสินใจกู้ยืมเงินโดยขาดเหตุผลที่เหมาะสมหรือไม่คาดการณ์ถึงสภาวะความล้มเหลวหรืออุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทำให้ไม่มีภูมิคุ้มกัน รวมทั้งการใช้จ่ายที่เกินกำลังความสามารถของตนเองและครอบครัวที่จะหารายได้มาชดเชยได้ จึงทำให้เกิดสภาวะหนี้สินจากจุดเริ่มต้นเล็กๆ แล้วค่อยเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงจุดวิกฤตซึ่งถือได้ว่าไม่มีความพอประมาณภายใต้

กรอบการดำเนินชีวิตตามหลักวัตถุนิยมไม่คำนึงถึงความรู้และคุณธรรมที่ให้อำนาจตนอยู่ในสายกลาง จึงนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเอง ครอบครัวและหน่วยงานตามลำดับ

สรุป

เนื่องจากทหารประจำการมีรายได้หลักจากเงินเดือนที่ได้รับจากทางราชการ ซึ่งมีจำนวนไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่ความต้องการทางด้านวัตถุนิยม เช่น ยานพาหนะ เครื่องปรับอากาศ โทรศัพท์มือถือ ได้สร้างภาระหนี้สินแก่ทหารประจำการและครอบครัวโดยขาดความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะความมานะอดทนเพียรพยายามเก็บออม แต่กลับใช้วิธีการกู้ยืมเงินไปใช้ในทางที่ไม่เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ซึ่งในที่สุดก็ต้องอยู่ในสถานะหนี้สินในหลายแหล่งเงินทุน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ ธนาคารพาณิชย์ กรมสวัสดิการทหารบก รวมทั้งเป็นหนี้สินนอกระบบ ส่งผลให้ขวัญและกำลังใจตกต่ำ เกิดความเครียด ทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลง หรือเกิดเกณฑ์เสี่ยงที่จะเกิดการกระทำผิด เช่น การค้าขายยาเสพติด การลักขโมย ยุทโธปกรณ์ของทหารราชการหรือประพฤติมิชอบ ในตำแหน่งหน้าที่ของทางราชการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของหน่วยงานและประเทศชาติตามลำดับต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่อง “ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิต การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ตลอดจนการนำหลักปรัชญาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ สังกัดจังหวัดทหารบกสระแก้ว โดยมีกรอบแนวคิดในการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร หลักการ ทฤษฎี การสัมภาษณ์กลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการที่รับเงินเดือนต่ำกว่า 1 ใน 3 ของอัตราเงินเดือนจำนวน 94 นาย โดยสัมภาษณ์แบบกลุ่มจำนวน 74 นายและสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 20 นาย เป็นนายทหารสัญญาบัตร 10 นาย นายทหารประทวน 84 นาย เพื่อค้นหาการดำเนินชีวิตของทหารประจำการทั้ง 6 ด้านพบว่าทหารประจำการจังหวัดทหารบกสระแก้ว ที่รับเงินเดือนต่ำกว่า 1 ใน 3 ของอัตราเงินเดือน มีการดำเนินชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สาเหตุหลักของสภาวะหนี้สินคือการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปซื้อยานพาหนะ ด้านค่านิยมและสภาวะทางสังคมพบว่า ทหารกองประจำการมีค่านิยมต้องการมีรายได้สูง เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างได้รับการยอมรับ ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางยังไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความรุนแรงของสภาวะหนี้สิน พบว่า ระดับสภาวะหนี้สินอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับรายได้ ด้านผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า สภาวะหนี้สินส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในระดับสูง

1. ด้านค่าตอบแทนและรายรับที่ได้รับจริง

แนวทางการประยุกต์ใช้ ทหารกองประจำการต้องศึกษาหาความรู้ในการบริหารการเงินที่ได้รับให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสมฐานะ กล่าวคือต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้โดยยึดมั่นในทางสายกลางไม่มากไม่น้อยจนเกินไป ใช้หลักความพอประมาณและมีเหตุผลไม่มุ่งหวังจะมีความเป็นอยู่ที่ดีในระยะเวลาสั้นๆ โดยเฉพาะต้องศึกษาเงื่อนไขด้านความรู้ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งในการบริหารจัดการด้านการเงิน ให้เป็นสัดส่วนที่ถูกต้องเหมาะสมพร้อมทั้งต้องมีความมุ่งมั่นในการรักษาวินัยการเงิน ด้วยการใช้จ่ายเงินด้านคุณธรรมเป็นส่วนประกอบที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุขทุกชนิด มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ รวมทั้งการหาคู่ครองที่มีการประกอบอาชีพที่เหมาะสมเพื่อเกื้อกูลกันและมีความมั่นคงในชีวิตของทั้งสองฝ่าย ประการสำคัญคือต้องมีความอดทนอดกลั้น ขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งจะได้รับการตอบแทนด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือนและยศตำแหน่งทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างถูกต้อง

2. ด้านมูลเหตุของสถานะหนี้สิน

แนวทางการประยุกต์ใช้ จากการวิจัยพบว่า มูลเหตุหลักของการเป็นหนี้สินเกิดจากการกู้ยืมเงินมาซื้อยานพาหนะ เพื่อใช้ในการเดินทางไปทำงานหรือรับ-ส่งภรรยาและบุตร โดยในความเป็นจริงทหารประจำการส่วนใหญ่พักอยู่ในบ้านพักของทางราชการ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่ทำงานมากนักสามารถใช้การเดินเท้าหรือใช้รถจักรยานขับจี๊ไปทำงานได้ นอกจากนี้ทุกหน่วยยังมีบริการรถโดยสารสำหรับรับ-ส่งบุตรไปยังสถานศึกษาในแหล่งชุมชนทุกแห่ง ดังนั้นในระยะเริ่มต้นของการรับราชการทหารกองประจำการควรรู้จักวางแผนตั้งแต่การเก็บออมทรัพย์สิน การฝากเงิน ศึกษาแนวทางการมีคู่ครองจากบุคลากรรอบข้างในที่ทำงาน เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองให้พ้นจากสถานะของความเป็นหนี้สินตั้งแต่เริ่มต้น เพราะหากเข้าสู่วงจรของการเป็นหนี้แล้วโอกาสที่จะออกจากวงจรดังกล่าวจะเป็นไปได้อย่างยากยิ่ง เมื่อรับราชการได้ระยะหนึ่งและมีความพร้อมทางด้านการเงินจากการเก็บหอมอมริบของตนเองแล้ว จึงค่อยจัดหายานพาหนะและมีคู่ครองที่มีอาชีพมั่นคง ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ก็จะทำให้ไม่ต้องตกอยู่ในสถานะหนี้สิน

3. ด้านค่านิยมและสถานะทางสังคม

แนวทางการประยุกต์ ทหารประจำการต้องได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้และมีค่านิยมในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ยึดหลักทางสายกลางดังนั้นค่านิยมในการมีเงินใช้จ่ายใช้สอย การมียานพาหนะเช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ การใช้โทรศัพท์มือถือราคาแพง ต้องได้รับการแนะนำจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ให้เข้าใจถึงวิธีการได้มาอย่างเหมาะสมถูกต้องมิใช่ได้มาจากการเป็นหนี้สิน ควรหมั่นอบรมให้ทหารประจำการรู้จักความอดทนอดกลั้น เพียรพยายาม เพื่อเก็บออมเงินไว้ซื้อสิ่งของที่ตนเองต้องการโดยไม่ต้องเป็นหนี้สิน นอกจากนี้ควรสร้างสภาวะแวดล้อมภายในหน่วยงานให้มีความพอดี ด้วยการยกย่องคนที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม เพื่อเป็นตัวอย่างให้กำลังพลท่านอื่นๆ ได้เห็นเป็นแบบอย่างและดำเนินชีวิตตามผู้ที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งนับเป็นการสร้างสภาวะที่ดีของสังคม แทนการแข่งขันกับด้านวัตถุนิยมเช่นเดียวกับสังคมภายนอก

4. ด้านจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่สถานะหนี้สิน

แนวทางการประยุกต์ใช้ เนื่องจากทหารประจำการไม่มีกรอบแนวความคิดในการตกอยู่ในสถานะหนี้สิน ไม่มีหลักเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจทำให้เกิดจุดเริ่มต้นของการเป็นหนี้สินได้ง่ายและในหลายสถาบันการเงินที่ความรุนแรงเพิ่มขึ้น จนเกินขีดความสามารถที่จะชำระหนี้สินได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่หน่วยจะต้องถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้รู้จักความพอประมาณในเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตซึ่งแม้จะมีสถานะหนี้สินก็อยู่ในระดับที่จะผ่อนชำระได้ พร้อมทั้งต้องกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการเป็นหนี้สิน และเสริมด้วยมาตรการทางการปกครองบังคับบัญชา เพื่อให้กำลังพลรู้จักควบคุมตนเอง มีความซื่อสัตย์และมีวินัยในการเป็นลูกหนี้ที่ดีไม่สร้างปัญหาในการเป็นหนี้สินในหลายสถาบันการเงินซึ่งจะส่งผลให้ไม่สามารถชำระหนี้สินได้จนเข้าสู่ภาวะล้มละลาย โดยหากเกิดสถานการณ์ดังกล่าว กำลังพลผู้นั้นจะถูกพิจารณาลงโทษทางวินัยต่อไป

5. ด้านผลกระทบของสถานะหนี้สิน

แนวทางการประยุกต์ใช้ เมื่อทหารประจำการเข้าสู่สถานะหนี้สินซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงาน ต่อครอบครัว ต่อชุมชนและสังคมโดยรวม จึงเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัวและชุมชนจะต้องหาแนวทางในการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น

เช่น การให้คำแนะนำ การประนอมหนี้ การให้ความช่วยเหลือด้านการอุปโภคบริโภค การพูดคุยให้กำลังใจ การกำหนดมาตรการควบคุมเพิ่มเติม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทหารประจำการมีความรู้ความเข้าใจ มีกำลังใจในการต่อสู้กับสถานะหนี้สินภายใต้การให้ความช่วยเหลือของฝ่ายต่างๆ ซึ่งมีความรู้ มีประสบการณ์และศักยภาพที่จะทำให้ความรุนแรงของสถานะหนี้สินลดลงจนเข้าสู่สถานะที่จะช่วยเหลือตนเองได้ โดยทหารประจำการจะต้องรักษาวินัยในการดำเนินชีวิตและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ เลิกเกี่ยวข้องกับอบายมุขทุกชนิด ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยจะได้รับผลตอบแทนทั้งในด้านการเลื่อนขั้นเงินเดือนและขวัญกำลังใจรวมทั้งได้รับ การยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจนสามารถกลับมาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ต่อไป

6. ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการประยุกต์ใช้ เนื่องจากทหารประจำการทราบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการอบรม ชี้แจง ในโอกาสต่างๆ ที่หน่วยกำหนดขึ้น แต่ในทางปฏิบัติทหารประจำการยังขาดความรู้ ความเข้าใจ อย่างแท้จริงถึงกรอบแนวคิดและความเชื่อมโยงตามหลักการและเงื่อนไขของปรัชญาดังกล่าว โดยเฉพาะหลักคิดในการดำเนินชีวิตในทางสายกลางไม่มากไม่น้อยจนเกินไป รวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เมื่อมีความต้องการซื้อยานพาหนะก็ตัดสินใจกู้ยืมเงินไปซื้ออย่างรวดเร็ว โดยมีได้พิจารณาได้ตรงงให้รอบคอบถึงภาระที่จะติดตาม ได้แก่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าปรนนิบัติบำรุง หรือหากเกิดอุบัติเหตุจะดำเนินการอย่างไร ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และกำกับดูแลให้กำลังพลทุกคนมีความเข้าใจจนถึงขั้นที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพที่แท้จริง เช่น การกำหนดเหตุการณ์สมมุติแล้วให้ทหารประจำการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ที่ติดตามมากคือ กำลังพลของหน่วยนั้นๆ จะมีสถานะหนี้สินลดลง แต่ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตลอดจนขวัญและกำลังใจจะเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

จากการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ทหารประจำการ ผลการวิจัยได้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ระดับนโยบาย

1. ด้านค่าตอบแทน จากการบรรจุบุคคลพลเรือนหรือทหารกองหนุนเข้ารับราชการเป็น ทหารประจำการในอัตราชั้นยศ ส.ต. ในบางตำแหน่งบรรจุผู้มีคุณวุฒิระดับ ม.3 ซึ่งจะได้รับ เงินเดือน ป.1 ชั้น 13.5 (8,610 บาท) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำและการกำหนดคุณวุฒิดังกล่าวกระทำมา เป็นระยะเวลาหลายสิบปีแล้ว ควรที่จะพิจารณาปรับหลักเกณฑ์เพื่อรับบุคลากรที่มีคุณวุฒิสูงขึ้น เช่น ระดับ ปวช.หรือ ปวส. เพราะจะทำให้ทหารประจำการได้รับเงินเดือนเริ่มต้นที่ ระดับ ป.1 ชั้น 15.5 (9,330 บาท) เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับทหารประจำการ พร้อมทั้งเพิ่มความรู้ให้กับ บุคลากรของหน่วยเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีขีดความสามารถสูงขึ้นด้วย

2. เนื่องจากในปัจจุบัน ปัญหาด้านเศรษฐกิจและการครองชีพเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้อง กับทุกคน ดังนั้นจึงควรจัดทำเป็นเนื้อหาวิชาในด้านการบริหารการเงินในระดับพื้นฐานและนำมา บรรจุในหลักสูตรของทางทหาร เช่น นนส., นายสิบชั้นต้น เพื่อจะได้มีความรู้ใกล้เคียงกับ บุคคลภายนอกไม่ตกเป็นเป้าหมายของผู้ที่จะแสวงประโยชน์ในเชิงธุรกิจ

ระดับผู้บังคับบัญชา

1. ต้องหมั่นอบรม ให้ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง โดยเฉพาะในด้านความรู้และคุณธรรม เพื่อให้ทหารประจำการดำรงตนอยู่ในทางสาย กลาง มีความเพียรพยายาม รู้จักอดทน อดกลั้น ลดความโลภ ความโกรธ ความหลง เพื่อให้ สามารถฟันฝ่าอุปสรรค จนประสบความสำเร็จโดยไม่เป็นปัญหาหันทุกๆ ฝ่าย

2. ต้องให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความบริสุทธิ์ใจและเป็นกันเอง แสดงออกถึงความเอื้ออาทรต่อกัน ขณะเดียวกันหากผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการในทางที่ผิด เช่น ขัดคำสั่ง ก็ต้องพิจารณาลงโทษอย่างเด็ดขาด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปกครองบังคับ บัญชา

3. **ต้องกำหนดมาตรการควบคุม** ในการพิจารณาการขอกู้เงินของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดและจริงจังในทุกกรณี เพื่อถ่วงถ่วงให้มีความเหมาะสมและอยู่ในขีดความสามารถที่จะผ่อนชำระได้โดยมีเงินเหลือเพียงพอที่จะใช้ในการดำรงชีพ

4. **ต้องแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา** ด้วยการดำรงตนอยู่ในแนวทางที่เหมาะสมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามและเป็นหลักยึดมั่นคงและถูกต้องของหน่วย

ระดับผู้ปฏิบัติ

1. **ต้องรู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ** โดยเฉพาะด้านการบริหารการเงินและการมีคู่ครอง ซึ่งสามารถศึกษาจากรุ่นพี่ที่รับราชการอยู่แล้วและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตแล้วนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง

2. **ต้องเป็นทหารประจำการที่ดี** ด้วยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตทั้งของตนเองและครอบครัว โดยต้องมีความมานะพยายาม ขยันขันแข็ง อดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุดต่างๆ ไม้ใจเร็วคว่นไ้ จนสร้างความเดือดร้อนหรือปัญหาหามาสู่ตนเองและหน่วยงาน

3. **ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ** อบรมสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา พร้อมทั้งเมื่อดำเนินการจนเกิดข้อผิดพลาดต้องพิจารณาหาหนทางแก้ไขโดยเร็ว อย่าปล่อยให้ปัญหาลุกลามจนถึงขั้นรุนแรง นอกจากนี้หากต้องถูกกำหนดมาตรการควบคุมหรือพิจารณาลงโทษอันเกิดจากการกระทำผิดของตนเอง ต้องยอมรับด้วยความเต็มใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการวิจัยในครั้งนี้เกิดประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้มากขึ้น ผู้วิจัยขอ
นำเสนอข้อแนะนำในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในปัจจัยด้านรายได้ และคุณวุฒิในการเข้ารับราชการของกำลังพล
ในหน่วยงานราชการอื่นๆ ตลอดจนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ เพื่อนำมา
เปรียบเทียบกับทหารประจำการ

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตของข้าราชการกับภาคเอกชนในสังคมภายนอก เพื่อหาความแตกต่างและนำข้อดีของทั้งสองฝ่ายมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติภายในหน่วย เพื่อบรรเทาปัญหาให้น้อยลงหรือหมดไปในอนาคต

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

คณะกรรมการการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียง, กระทรวงมหาดไทย. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อสาารศึกษาดินแดน กรมการปกครอง คณะศึกษาศาสตร์, 2549.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : เอส พี เอส พรินติ้ง, 2542.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

กชกร ชำนาญกิตติชัย. “การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนคูสิต”. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนคูสิต, 2553

ชลดา เพียรสร้าง. “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษา : อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2554.

ณัฐวุฒิ บำรุงแจ่ม. “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำรงชีวิตของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่”. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2550.

ดวงตา สราญรมย์. “การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบึงบัว ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี”. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2556.

รัตนา รุจิรกุล. “การศึกษาการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนภาคเกษตร จังหวัดอุดรธานี”. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2553.

วีรพล แพทย์ประสิทธิ์. “การรับรู้บทบาทของกองทัพภคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพุทธปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ป่าดงนาทาม อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุบลราชธานี” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2550.

อดิษฐ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา. “การดำเนินงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในระบบราชการ”. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2556.

บรรณานุกรม(ต่อ)

กฎหมาย

“การปรับปรุงอัตราเงินเดือนของข้าราชการทหาร ทหารกองประจำและนักเรียนในสังกัดกระทรวง
กลาโหม พ.ศ.2554”. พระราชกฤษฎีกา. 30 มีนาคม 2554.

“พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ.2497”. พระราชบัญญัติ. ให้ไว้ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2497

เอกสารไม่ตีพิมพ์

กรมจเรทหารบก, กองทัพบก. “คำสั่งกองทัพบกที่ 332/2555 เรื่อง การตรวจสอบและประเมินผล
ตามแนวนโยบายการปลูกฝังและเสริมสร้างอุดมการณ์ทางทหารของกองทัพบก
ประจำปี 2556”. 8 สิงหาคม 2555.

กองทัพบก. “ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จประจำปี พ.ศ.2544”. ประกาศ.
6 กันยายน 2544.

กองทัพบก. “ระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบกว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก
(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2555”. ประกาศ. 24 สิงหาคม 2555.

จังหวัดทหารบกสระแก้ว. “บันทึกข้อความ ที่ กท.0481.63(กง.) เรื่อง กำลังพลรับเงินเดือนต่ำกว่า
เกณฑ์ 1 ใน 3”. 1 เมษายน 2557.

ฝ่ายสินเชื่อเพื่อการพัฒนา กลุ่มอาชีพ, ธนาคารออมสิน. “ที่ ลธ 1395/2552 เรื่อง โครงการสินเชื่อ
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร”. 22 มิถุนายน 2552.

แม่บ้านทหารบก สาขากองทัพบกภาคที่ 1 สมุทร. “รายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2555”.
21 กุมภาพันธ์ 2556.

สหกรณ์ออมทรัพย์ค่ายสุรสิงหนาท จำกัด. จังหวัดทหารบกสระแก้ว. “รายงานการประชุมใหญ่
สามัญประจำปี 2555”. 21 กุมภาพันธ์ 2556.

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“กรอบแนวคิดความอยู่ดีมีสุข”.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : www.nesdb.go.th/econSocial/
derCom /attachment/data 01.doc,2545](http://www.nesdb.go.th/econSocial/derCom/attachment/data%2001.doc,2545).

บรรณานุกรม(ต่อ)

ศรีนวล พูลเลิศ “คำนิยม”. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก : [http : www.thaigoodview.com/library/Teachershow/phayao/srinual_p/social/sec02p% 2003.html](http://www.thaigoodview.com/library/Teachershow/phayao/srinual_p/social/sec02p%2003.html).

“ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์”. (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก : thesisavenue.blogspot.com/2008/09/Maslows-general-theory-of-human.html

ภาคผนวก

ผนวก ก

ระเบียบกองทัพบกกว่าด้วยการพิจารณำแหน่งประจำปี พ.ศ.2544

ระเบียบกองทัพบก
ว่าด้วยการพิจารณำาหนี้ประจำปี
พ.ศ.2544

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการพิจารณำาหนี้ประจำปี ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการพิจารณำาหนี้ประจำปีของข้าราชการทหาร พ.ศ.2544 จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการพิจารณำาหนี้ประจำปี พ.ศ.2544"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการพิจารณำาหนี้ประจำปี พ.ศ.2540 บรรดาความในระเบียบ คำสั่ง และคำชี้แจงใดที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ความในระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

4.1 "การพิจารณำาหนี้ประจำปี" หมายความว่า การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน เป็นบำาหนี้ความชอบประจำปีตามผลการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ของงาน

4.2 "ปี" หมายความว่า ปีงบประมาณ

4.3 "ครึ่งปีแรก" หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม

4.4 "ครึ่งปีหลัง" หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 30

กันยายน

4.5 "ครึ่งปีที่แล้วมา" หมายความว่า ระยะเวลาครึ่งปีแรกหรือครึ่งปีหลังที่ผ่านมา แล้วแต่กรณี

4.6 "เดือน" ถ้าแห่งใดมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้ถือว่านับจำนวนเดือนเดือนแรก แม้จะมีจำนวนวันไม่ครบก็ให้นับเป็นหนึ่งเดือน

4.7 "ข้าราชการทหาร" หมายถึง ข้าราชการทหารประจำการ และข้าราชการ
 กลาโหมพลเรือนที่บรรจุในตำแหน่งอัตราทหาร

4.8 "ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างประจำตามอัตรา

4.9 "หลักสูตรหลัก" หมายความว่า

4.9.1 หลักสูตรหลักของกองทัพบก หมายถึง หลักสูตรการศึกษาตามแนวทาง
 รับราชการ ได้แก่ หลักสูตรนายสิบอาวุโสของเหล่าต่าง ๆ หลักสูตรชั้นนายร้อย หลักสูตรชั้นนาย
 พัน หลักสูตรโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และหลักสูตรวิทยาลัยการทัพบก

4.9.2 หลักสูตรหลักของกองทัพอากาศ กองทัพเรือ และกองบัญชาการทหาร
 สูงสุด ให้ถือตามเป็นส่วนราชการนั้น ๆ ได้กำหนดไว้

4.10 "นักเรียนทหาร" หมายความว่า ผู้ที่มีสภาพเป็นนักเรียน โรงเรียนทหาร
 ตามความในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยโรงเรียนทหาร

4.11 "โรงเรียนทหาร" หมายความว่า

4.11.1 โรงเรียนทหาร ตามความในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วย
 โรงเรียนทหาร หรือ

4.11.2 โรงเรียนนายร้อย โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศใน
 ต่างประเทศ ตามความในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเงินเพิ่มพิเศษรายเดือน

ข้อ 5 การพิจารณาบำเหน็จประจำปีตามระเบียบนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ที่ได้รับ
 มอบหมายประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการปีละสองครั้ง ตามที่
 กองทัพบกกำหนด

5.1 การเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการทหารให้เลื่อนปีละสองครั้ง ดังนี้

5.1.1 ครั้งที่หนึ่ง ครั้งปีแรก เลื่อนวันที่ 1 เมษายน ของปีที่ได้เลื่อน

5.1.2 ครั้งที่สอง ครั้งปีหลัง เลื่อนวันที่ 1 ตุลาคม ของปีถัดไป

5.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการสังกัดกองทัพบก ให้ผู้บังคับบัญชาและ
 หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานและผลสัมฤทธิ์ของงานปีละสองครั้ง โดย

ครั้งที่หนึ่ง ห้วง 1 ตุลาคม - 31 มีนาคม

ครั้งที่สอง ห้วง 1 เมษายน - 30 กันยายน

5.3 การจัดกลุ่มข้าราชการเพื่อจัดสรรโควตา การเลื่อนขั้นเงินเดือนให้จัดเป็น

5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มระดับ น.6 ขึ้นไป (พล.ต. - พล.อ.)

กลุ่มระดับ น.4, น.5 (พ.อ. - พ.อ.อัตราเงินเดือน พ.อ.(พิเศษ))

กลุ่มระดับ น.2, น.3 (พ.ต. - พ.ท.)

กลุ่มระดับ น.1 (ร.ต. - ร.อ.)

กลุ่มระดับต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร (ป.1 - ป.3)

5.4 การพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน หรือค่าจ้าง เป็นบำเหน็จตอบแทนผลงานที่ข้าราชการ ลูกจ้าง ได้ปฏิบัติงานในรอบครึ่งปีนั้น และส่งเลื่อนบำเหน็จให้ในวันที่ 1 เมษายน หรือ 1 ตุลาคม

5.5 การพิจารณาบำเหน็จผู้ที่ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ที่ได้ถูกงดเลื่อนชั้นเงินเดือน เพราะไม่มีอัตราจะเลื่อน ได้มาแล้ว ให้พิจารณาทันทีเมื่อได้เลื่อนตำแหน่ง และส่งเลื่อนบำเหน็จได้ตั้งแต่วันที่ได้เลื่อนตำแหน่ง

5.6 ข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรที่เลื่อนฐานะเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรให้พิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นบำเหน็จประจำปี ดังนี้

5.6.1 ผู้ที่เลื่อนฐานะขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตร โดยไม่มีคุณวุฒิในครึ่งปีใด ให้พิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นบำเหน็จในครึ่งปีนั้นได้

5.6.2 ผู้ที่เลื่อนฐานะขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตร โดยมีคุณวุฒิในครึ่งปีใด หากได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นจากเดิมตามคุณวุฒิ ให้พิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นบำเหน็จประจำปีนั้นได้ ต่อเมื่อมีเวลารับราชการในตำแหน่งอัตราใหม่ในครึ่งปีที่แล้วมาไม่น้อยกว่าสี่เดือน ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นจากเดิม ให้พิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนเป็นบำเหน็จประจำปีได้เช่นเดียวกับผู้ที่เลื่อนฐานะขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตร โดยไม่มีคุณวุฒิตามข้อ 5.6.1

5.7 การพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนหนึ่งชั้นใน 1 เมษายน กำหนดให้มีโควตาเลื่อนชั้นเงินเดือนได้ไม่เกินร้อยละสิบห้าของจำนวนข้าราชการทหาร ณ 1 มีนาคม โดยใช้เกณฑ์โควตาตามชั้นยศในข้อ 5.3

5.8 การเลื่อนชั้นเงินเดือนใน 1 ตุลาคม ให้เลื่อนได้ในวงเงินไม่เกินร้อยละหกของอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ณ 1 กันยายน โดยให้นำวงเงินที่ได้ใช้เลื่อนเงินเดือนไปแล้วเมื่อ 1 เมษายน มาหักออกก่อน

หลักเกณฑ์ทั่วไป

ข้อ 6 ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่พิจารณาบำเหน็จประจำปี ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความรอบคอบและเที่ยงธรรม โดย

6.1 สังกัดหน่วยใดหน่วยนั้นเป็นผู้พิจารณาขอบำเหน็จให้

6.2 ในแต่ละครั้งปี ผู้ที่ย้ายสังกัดและมีเวลารับราชการในหน่วยใดหน่วยหนึ่งเกินกว่าสามเดือน ให้หน่วยนั้นเป็นผู้พิจารณาบำเหน็จให้

6.3 ผู้ที่ย้ายไปสังกัดกรมยุทธศึกษาทหารบก เพื่อการศึกษาหลังเดือนมีนาคม ให้หน่วยต้นสังกัดเดิมเป็นผู้พิจารณาขอบำเหน็จให้ เมื่อกลับจากการศึกษาแล้วให้กรมยุทธศึกษาทหารบกมีหน้าที่ขอบำเหน็จตามผลการศึกษาโดยตรง

6.4 ผู้ที่เข้ารับการศึกษานายทหารนักเรียน โดยย้ายขาด เช่น นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก เป็นหน้าที่ของสถาบันศึกษานั้น ๆ เป็นผู้พิจารณาขอบำเหน็จให้

6.5 ผู้ที่เข้ารับการศึกษามีได้ย้ายขาด เมื่อจะต้องพิจารณาบำเหน็จตามผลการศึกษาให้หน่วยต้นสังกัดเป็นผู้ขอบำเหน็จตามผลการศึกษาให้

6.6 ในแต่ละครั้งปีผู้ที่ไปช่วยราชการหน่วยอื่นชั่วคราว (ไม่ได้ย้ายสังกัด) ถ้านับเวลาที่ไปช่วยราชการเกินกว่าสามเดือนให้หน่วยที่รับตัวไปช่วยราชการเป็นผู้พิจารณาบำเหน็จให้

6.7 การจัดหน่วยไปสมทบกำลังกับหน่วยอื่นชั่วคราว หรือการจัดหน่วยฝากการบังคับบัญชา ให้หน่วยที่รับการสมทบกำลังหรือรับฝากการบังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณาขอบำเหน็จให้ โดยให้ถือระยะเวลาที่ขึ้นสมทบหรือฝากการบังคับบัญชาโดยอนุโลม ตามข้อ 6.6

ข้อ 7 การติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยเพื่อรอผลการปฏิบัติงานประกอบการพิจารณาบำเหน็จประจำปี

7.1 ผู้ที่ย้ายสังกัดซึ่งจะต้องพิจารณาบำเหน็จ ให้หน่วยที่เป็นผู้พิจารณาขอบำเหน็จให้เป็นผู้ประสานขอผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาในครั้งปีนั้น ๆ จากหน่วยต้นสังกัดเดิมมาประกอบการพิจารณาด้วย

7.2 กรณีตามข้อ 6.6 และ 6.7 ให้หน่วยต้นสังกัดเสนอผลการปฏิบัติงานในครั้งปีที่ผ่านมา ให้หน่วยที่มีหน้าที่พิจารณาบำเหน็จในครั้งปีนั้น ๆ ทราบ

ข้อ 8 การสั่งเลื่อนบำเหน็จประจำปีใน 1 เมษายน หรือ 1 ตุลาคม

8.1 ข้าราชการชั้นสัญญาบัตร กองทัพบกเป็นผู้ออกคำสั่งเลื่อนบำเหน็จประจำปี

8.2 ข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรและลูกจ้าง หน่วยต้นสังกัดระดับกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นผู้ออกคำสั่งเลื่อนบำเหน็จประจำปี

หลักเกณฑ์การพิจารณา

ข้อ 9 ข้าราชการทหารที่จะได้รับการพิจารณาเลื่อนบำเหน็จประจำปี ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในหลักเกณฑ์ดังนี้

9.1 มีความสามารถในหน้าที่ราชการ และงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วเป็นผลดีแก่ทางราชการ

9.2 มีความประพฤติดี

9.3 มีระดับและชั้นเงินเดือนให้เลื่อนได้

ข้อ 10 ข้าราชการทหารที่จะไม่ได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือน ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

10.1 ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การพิจารณาได้เลื่อนชั้นเงินเดือนครั้งขึ้น ตามข้อ 14 หรือหนึ่งขั้นตามข้อ 15

10.2 ผู้ที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่ และในครั้งปีนั้น ๆ มีเวลาได้รับราชการ นับตั้งแต่วันรายงานตัวเข้ารับราชการถึงวันที่ 31 มีนาคม หรือ 30 กันยายน น้อยกว่า 4 เดือน

10.3 นักเรียนทหารที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียนทหาร บรรจุเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตร หรือนายทหารประทวน หรือทหารกองประจำการ ซึ่งได้รับอนุมัติให้สมัครเข้ารับราชการต่อนับตั้งแต่วันที่ปลดจากประจำการ หรือนักเรียนนายร้อยที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตรมีเวลารับราชการนับถึงวันที่ 31 มีนาคม หรือ 30 กันยายน น้อยกว่า 4 เดือน

นักเรียนช่างฝีมือทหาร ที่มีเวลารับราชการในครั้งปีที่บรรจุเข้ารับราชการน้อยกว่า 4 เดือน ให้อยู่ในเกณฑ์พิจารณาตามวรรคแรกโดยอนุโลม

การนับเวลารับราชการตามความในข้อนี้ ให้นับเป็นเดือนโดยนับตั้งแต่วันที่บรรจุเข้ารับราชการ

10.4 ทหารกองประจำการ ซึ่งได้รับอนุมัติให้สมัครรับราชการต่อนับตั้งแต่วันที่ปลดจากกองประจำการ และมีเวลารับราชการนับถึงวันที่ 31 มีนาคม หรือ 30 กันยายน น้อยกว่า 4 เดือน

10.5 ไม่มีระดับและชั้นเงินเดือนที่จะเลื่อนได้

10.6 ไม่มีผลงานในรอบครึ่งปี

ข้อ 11 หลักเกณฑ์งดเลื่อนชั้นเงินเดือน ถ้าอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้พิจารณางดเลื่อนชั้นเงินเดือน คือ

11.1 มีความผิดถูกลงโทษตั้งแต่ข้างขึ้น ไป ซึ่งคณะกรรมการพิจารณำาหนึ่งประจำปีของกองทัพบก หรือของหน่วยระดับกองพลหรือเทียบเท่าขึ้นไป พิจารณาเห็นสมควรให้งด

11.2 เป็นผู้หนีสิน ซึ่งเจ้าหน้าที่ฟ้องร้องต่อผู้บังคับบัญชาจนเกิดการยุ่งยากหรืออาจทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของหน่วยต้นสังกัด

11.3 เสพสุราแล้วเสียมรรยาท ทำให้เกิดการเสื่อมเสียแก่ทางราชการและหมู่คณะ

11.4 อาวุธหรือเครื่องยุทโธปกรณ์ของทางราชการ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบหายไป โดยความประมาทเลินเล่อ

11.5 นำสิ่งของ อาวุธหรือเครื่องยุทโธปกรณ์ของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

11.6 ผู้ที่เข้ารับการศึกษเพิ่มเติม ซึ่งสอบตกหรือไม่ได้ผลหรือถอนตัวจากการศึกษา โดยมิใช่ความจำเป็นของทางราชการ ทั้งนี้ภายใต้บังคับข้อ 18 และ 20

11.7 กระทำความผิด บกพร่องในหน้าที่หรือมีความประพฤติต่อเจตนาไปในทางเกียจคร้าน ซึ่งผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการพิจารณำาหนึ่งประจำปี เห็นสมควรงดเลื่อนชั้นเงินเดือน

11.8 ผู้ที่เข้าเกณฑ์กำลังพลเสื่อม ดังนี้

11.8.1 ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ครองอยู่ไม่เกิดผลงาน และแม้ได้เปลี่ยนย้ายให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นเป็นการแก้ตัวแล้วก็ยังไม่ดีขึ้น

11.8.2 มรรยาทและความประพฤติเสีย จนเป็นเหตุให้เดือดร้อนผู้อื่น เสียงานในหน้าที่

11.8.3 ปฏิบัติงานส่วนตัวในเวลาราชการเป็นนิจสิน

11.8.4 ผู้ที่เหล่าหรือหน่วยต้นสังกัด เห็นว่าปฏิบัติงานไม่ได้ผลถึงขั้นที่จะส่งตัวคืน

ข้อ 12 เกณฑ์ปลดออกจากราชการ

ถ้าอยู่ในเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้พิจารณาปลดออกจากราชการคือ

12.1 งานบกพร่องจนเกิดผลเสียหายแก่ทางราชการ

12.2 เสียความประพฤติอย่างร้ายแรง อันเป็นผลเสียหายแก่ทางราชการ

12.3 ผู้ที่เข้าเกณฑ์กำลังพลเสื่อม ดังนี้

12.3.1 ลากิจ หรือลาป่วย หรือปฏิบัติตนส่อไปในทางหลีกเลียงราชการเป็น

นิจสิน

12.3.2 เกียจคร้านและละเลยหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

12.3.3 บกพร่องต่อหน้าที่จนเป็นผลเสียหายแก่ทางราชการ

12.3.4 ขาดราชการหรือละทิ้งหน้าที่อันส่อไปในทางหลีกเลียงการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตนยิ่งกว่าทางราชการมากกว่า 1 ครั้ง

12.4 ถูกงดเลื่อนขั้นเงินเดือน เพราะบกพร่องซ้ำสองปีติดต่อกันไม่ว่าจะเป็นกรณีเดียวกันหรือต่างกรณีกันก็ตาม

กรณีงดเลื่อนขั้นเงินเดือน ตามความใน ข้อ 11.1 ถึง ข้อ 11.8 ถือเป็นกรงดเลื่อนขั้นเงินเดือนเพราะบกพร่องตามความในข้อนี้

12.5 กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาบำเหน็จประจำปีของกองทัพบกเห็นควรให้ปลดผู้ใดออกจากราชการ ให้หน่วยต้นสังกัดดำเนินการขอลดผู้นั้นออกจากราชการภายใน 31 มีนาคม หรือ 30 กันยายน ของแต่ละครั้งปีที่พิจารณาบำเหน็จ

ข้อ 13 ผู้ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์สมควรได้เลื่อนขั้นเงินเดือน แต่จะต้องพ้นจากราชการตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญของข้าราชการ พ.ศ.2494 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2504 ผู้บังคับบัญชาจะตั้งเลื่อนขั้นเงินเดือน เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญให้ผู้นั้นในวันสิ้นปีก่อนที่จะพ้นจากราชการได้

การได้รับเลื่อนขั้นเงินเดือนตามความในวรรคแรก ไม่ต้องพิจารณาเลื่อนยศให้ตามขั้นเงินเดือนที่ได้รับเลื่อนขั้นนั้น

ข้อ 14 ข้าราชการทหารซึ่งจะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งขึ้นในแต่ละครั้งต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

14.1 ในครั้งปีที่แล้วมาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ด้วยความสามารถ และด้วยความอุตสาหะ จนเกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ซึ่งผู้บังคับบัญชาและหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้พิจารณาประเมินตามข้อ 5 แล้วเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สมควรจะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งขึ้น

14.2 ในกรณีที่แล้วมาจนถึงวันออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน ต้องไม่ถูกลงโทษทางวินัยหรือไม่ถูกศาลพิพากษาในคดีอาญา ให้ลงโทษในความผิดที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือผลประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งมีใช้ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่ข้าราชการทหารผู้ได้อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สมควรได้เลื่อนชั้นเงินเดือน และได้ถูกดเลื่อนชั้นเงินเดือนเพราะถูกสั่งลงโทษหรือถูกศาลพิพากษาในคดีอาญาให้ลงโทษในกรณีนั้นมาแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำครั้งต่อไปให้ผู้นั้น ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน หรือวันที่ 1 ตุลาคม ของครั้งที่จะได้เลื่อนเป็นต้นไป

14.3 ในกรณีที่แล้วมาต้องไม่ถูกสั่งพักราชการเกินกว่าสองเดือน

14.4 ในกรณีที่แล้วมาต้องไม่ขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

14.5 ในกรณีที่แล้วมาได้รับบรรจุเข้ารับราชการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่เดือน การนับเวลาราชการให้นับเป็นเดือน

14.6 ในกรณีที่แล้วมาต้องไม่ลาหรือมาทำงานสาย รวมกันตั้งแต่ 60 วันขึ้นไป

14.7 ผู้ที่ได้ลาและมาทำงานสาย รวมกันตั้งแต่ 30 วัน แต่ไม่ถึง 60 วัน ซึ่งผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามีการปฏิบัติงานไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะได้บำเหน็จครั้งขึ้น จะไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้ก็ได้ (คำว่า "วัน" ให้หมายถึง วันทำการ ส่วนคำว่า "มาทำงานสาย" ให้หมายถึง การมาทำงานหลังเวลาเริ่มปฏิบัติงานและกลับก่อนเวลาเลิกงานรวมกัน โดยในวันทำการวันหนึ่งให้แบ่งเวลาทำงานเป็น 2 ช่วง คือ ช่วง "เช้า" ครึ่งวัน (ปกติตั้งแต่เวลา 0830-1200) และช่วง "บ่าย" ครึ่งวัน (ตั้งแต่ 1300-1630) สำหรับผู้ที่มาทำงานสายในช่วงหนึ่ง ๆ เกิน 1 ชั่วโมง ให้นับว่ามาทำงานสายในช่วงนั้น ๆ หรือครึ่งวัน และให้นับผู้ที่ทำงานสายทุก ๆ 2 ช่วง ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ก็ตามเป็น 1 วัน)

ข้อ 36 การออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน ให้ปฏิบัติดังนี้

36.1 ข้าราชการทหารชั้นสัญญาบัตร ให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ออกคำสั่ง

36.2 ข้าราชการทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นผู้ออกคำสั่ง

ข้อ 37 เมื่อได้ออกคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนแล้ว ให้กรมสารบรรณทหารบก ส่งสำเนาคำสั่งของข้าราชการชั้นสัญญาบัตร ไปยังสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม 3 ชุด กรมกำลังทหารบก

1 ชุด สำหรับนายทหารประทวนให้หน่วยผู้ออกคำสั่งส่งสำเนาให้กรมสารบรรณทหารบก 1 ชุด
และกรมกำลังพลทหารบก 1 ชุด

ข้อ 38 การพิจารณาบำเหน็จประจำปีให้ทำเป็นเรื่อง "ลับ"

ข้อ 39 ให้เจ้ากรมกำลังพลทหารบก เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2544

(ลงชื่อ) พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

(สุรยุทธ์ จุลานนท์)

ผู้บัญชาการทหารบก

ผนวก ข

ระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพกว่าด้วยการออมทรัพย์

ข้าราชการกองทัพบก(ฉบับที่ 3)พ.ศ.2555

ระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก

ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก

(ฉบับที่ 3)

พ.ศ.2555

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก พ.ศ.2554 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงกำหนดระเบียบการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก ไว้ดังนี้.-

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2555

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 8.5.1 ของระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก พ.ศ.2554 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“8.5.1 การถอนดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝากจะดำเนินการปีละ 1 ครั้ง ณ สิ้นปีปฏิทิน เมื่อผู้ฝากได้รับสถานภาพรายบุคคลแล้ว ขอให้แจ้งความประสงค์ในหนังสือยืนยันการตอบรับเพื่อขอถอนดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝาก และส่งให้เจ้าหน้าที่สวัสดิการหน่วยพิมพ์สรุปบัญชีรายชื่อผู้ที่มีความประสงค์จะขอถอน เพื่อรวบรวมส่งให้กรมสวัสดิการทหารบก ภายในสิ้นเดือนมิถุนายนของทุกปี”

ข้อ 4. ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 8.5.2 ของระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก พ.ศ.2554 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“8.5.2 ดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์ข้าราชการทหารบกฝากที่จะถอนเป็นดอกเบี้ยทั้งจำนวนที่คำนวณ ณ สิ้นปีปฏิทินแบบปีต่อปีเพียงปีเดียว ไม่สามารถถอนดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝากของปีก่อนหน้าได้ ข้าราชการที่ไม่มีความประสงค์ขอถอนดอกเบี้ย กรมสวัสดิการทหารบกจะนำไปทบรวมเป็นเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝากในปีถัดไป”

ข้อ 5. ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 8.5.3 ของระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกพ.ศ.2554 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“8.5.3 การคำนวณดอกเบี้ยของดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝากที่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนธันวาคมถึงวันที่ถอนดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝาก จะนำไปทบเป็นดอกเบี้ยเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝากในปีถัดไป”

ข้อ 6. ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 11.1, 11.2 และ 11.3 ของระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก พ.ศ.2554 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“11.1 ผู้กู้ต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

11.1.1 เป็นข้าราชการกองทัพบกประจำการ มีเวลารับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือมีเงิน อทบ.ฝาก ไม่น้อยกว่า 5,000.- บาท

11.1.2 มีอายุไม่เกิน 55 ปี

11.1.3 ต้องมีเงิน ได้รายเดือนสุทธิหลังจากหักเงินงวดชำระหนี้เงินกู้ อทบ.แล้วเหลือไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของเงิน ได้รายเดือน

11.2 ต้องนำที่ดินพร้อมอาคาร หรือห้องชุดที่มีสภาพใหม่ หรือได้รับการดูแลรักษา มีสภาพเหมาะสมใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้ มาเป็นหลักประกันเงินกู้

11.3 ผู้กู้สามารถมีผู้ร่วมได้ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

11.3.1 ผู้ร่วมจะต้องเป็นคู่สมรส หรือบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ บิดา มารดา หรือพี่น้องของผู้กู้ โดยมีอายุไม่เกิน 55 ปี

11.3.2 ให้ใช้สิทธิกู้เงินร่วมกัน การพิจารณาวงเงินกู้ของผู้กู้และผู้กู้ร่วม
รวมกันไม่เกินราคาหลักทรัพย์

11.3.3 วงเงินกู้ขอผู้ร่วมกู้

11.3.3.1 ข้าราชการกองทัพบก วงเงินกู้ตามชั้นยศ

11.3.3.2 ข้าราชการกู้ได้ไม่เกิน 65 เท่าของเงินเดือน

11.3.3.3 พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัท กู้ได้ไม่เกิน
40 เท่าของเงินเดือน

11.3.3.4 อาชีพอิสระ พิจารณาจากบัญชีเงินฝากย้อนหลัง 6
เดือน ให้กู้ได้ไม่เกิน 40 เท่า ของยอดเฉลี่ยเงินฝากรายเดือน

11.3.4 ผู้กู้ร่วมจะต้องมีเงินได้รายเดือนสุทธิหลังจากหักงวดชำระหนี้
เงินกู้ ออท. แล้ว เหลือไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของเงินได้รายเดือน เว้นผู้กู้ร่วมอาชีพอิสระ ให้นำหน่วยที่
อนุมัติให้กู้เงิน อท.ตั้งกรรมการพิจารณาขีดความสามารถของผู้กู้ร่วมตามความเหมาะสม”

ข้อ 7. ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 16.4 ของระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก
ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก พ.ศ.2554 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“16.8.1 ในเดือนกันยายน ของทุกปี กรมสวัสดิการทหารบกจะจัดทำบัญชี
รายละเอียดเงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกฝาก โดยใช้ข้อมูลเดือนสิงหาคม เป็นฐานข้อมูล
และส่งให้หน่วยศูนย์ข้อมูลย่อยออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก ตรวจสอบ และแก้ไขรายการ
เปลี่ยนแปลงเงินฝากประจำตามชั้นยศ และเงินฝากสมทบใหม่ ของข้าราชการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลการ
ฝากเงินในปีต่อไป โดยหน่วยศูนย์ข้อมูลย่อยออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก ส่งข้อมูลที่แก้ไข ให้
กรมสวัสดิการทหารบก ภายในสิ้นเดือนตุลาคม เพื่อให้กรมสวัสดิการทหารบก บันทึกข้อมูลการตั้ง
ยอดเงินฝากประจำ และเงินฝากสมทบของปีต่อไป ลงในโปรแกรมระบบบริหารกิจการออมทรัพย์”

ข้อ 9. ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 16.8.2 ของระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก
ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก พ.ศ.2554 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“16.8.2 ในเดือนมกราคมของทุกปี เจ้าหน้าที่ออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกของหน่วยในส่วนกลางที่เบิกเงินจาก กรมการเงินทหารบก และหน่วยที่เบิกเงินจากคลังในส่วนภูมิภาค จะต้องจัดพิมพ์บัญชีรายละเอียดการฝากเงินและการกู้เงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกทุกประเภท จำนวน 3 ชุด ส่งให้สำนักงานการเงินของหน่วย 1 ชุด หน่วยขึ้นตรงหรือหน่วยรับการสนับสนุน 1 ชุด เก็บไว้ที่ฝ่ายสวัสดิการของหน่วย 1 ชุด และทำการสำรองข้อมูลบัญชีรายละเอียดการฝากเงิน และการกู้เงินออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบกทุกประเภทลงแผ่นบันทึกข้อมูล เพื่อเป็นหลักฐานของหน่วย และเป็นฐานข้อมูลเดือนต่อไป ส่วนบัญชีรายละเอียดที่ส่งให้กรมสวัสดิการทหารบกนั้น ให้ส่งผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ภายในวันสิ้นเดือน”

ข้อ 10. ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 16.8.4 ของระเบียบคณะกรรมการสวัสดิการกองทัพบก ว่าด้วยการออมทรัพย์ข้าราชการกองทัพบก พ.ศ.2554 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“16.8.4 การตรวจสอบความถูกต้องเงินฝากของข้าราชการระหว่างหน่วยกับกรมสวัสดิการทหารบก โดยทำการตรวจสอบทุกสิ้นปีปฏิทิน ดังนี้”

“ข้อความในข้อ 16.8.4.1 และ 16.8.4.2 ไม่เปลี่ยนแปลง”

ข้อ 11. ให้กรมสวัสดิการทหารบก เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2555

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

ผู้บัญชาการทหารบก

ผนวก ค

คำสั่งกองทัพบก ที่ 332/2556

คำสั่งกองทัพบก

ที่ ๓๓๒/๒๕๕๕

เรื่อง การตรวจสอบและประเมินผลตามนโยบายการปลูกฝิ่น
และสร้างเสริมอุดมการณ์ทหารของกองทัพบก
ประจำปี ๒๕๕๖

เพื่อให้การตรวจสอบและประเมินผลกำลังพลและหน่วยทหาร ตามนโยบายการปลูกฝิ่น
และสร้างเสริมอุดมการณ์ทหารของกองทัพบก ประจำปี ๒๕๕๖ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
เหมาะสม บรรลุเป้าหมายให้กำลังพลสังกัดกองทัพบกทุกนายเป็นผู้มีอุดมการณ์ทหารอย่างเป็น
รูปธรรม จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. นโยบายการตรวจ : ตรวจการดำเนินการตามมาตรการหลักและมาตรการเสริมทั้ง ๕
ด้านการตรวจทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลได้และผลสัมฤทธิ์ โดยมุ่งเน้นการตรวจ
ผลสัมฤทธิ์ด้านการปลูกฝิ่นและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหาร เพื่อให้กำลังพลทุกนายมีอุดมการณ์
ทหาร รวมทั้งน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ประกอบกับนโยบายของผู้
บัญชาการทหารบกที่ต้องการให้กองทัพบกมีความสามัคคีเป็น หนึ่งเดียวและเป็นกลไกหลักในการ
รักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเป็นที่ยิ่งของประชาชน กำลังพลทุกระดับ
จะต้องมีความสง่างาม มีความภาคภูมิใจ มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีอุดมการณ์แห่งความเป็น ทหารอาชีพ
และที่สำคัญ กำลังพลทุกคนต้องมีความเสียสละและยึดมั่นหลักการทำงานในแนวทางเดียวกัน

โดยอุทิศตนเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ทราบการดำเนินการของหน่วย ตามแนวทางที่คณะกรรมการด้านต่างๆ กำหนด รวมทั้งที่หน่วยได้ริเริ่มเอง

๒.๒ เพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการในแต่ละด้าน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงาน

๒.๓ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยในการแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงาน ตามมาตรการหลักและมาตรการเสริมทั้ง ๕ ด้าน

๒.๔ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงหรือพิจารณาแนวทาง วิธีการ และรายละเอียดในการตรวจสอบและประเมินผลฯ

๓. การปฏิบัติ

๓.๑ แนวความคิดในการปฏิบัติ ดำเนินการตรวจเน้นการตรวจหน่วยระดับกองร้อยอิสระ ถึงหน่วยระดับกองพลทั้ง ๔ ทภ. และหน่วยในสังกัด นขต.ทบ.

๓.๒ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลฯ จัดจำนวน ๓ ชุด แต่ละชุดมีกรรมการจำนวน ๖ นาย จากนายทหารสัญญาบัตรที่มีรายชื่อในคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลฯ รายละเอียดตามผนวก ก

๓.๓ แผนการตรวจสอบและประเมินผลฯ ระยะเวลาในการตรวจและหน่วยรับตรวจ รายละเอียดตามผนวก ข

๓.๔ เรื่องที่ทำการตรวจ ดำเนินการตรวจในแต่ละเรื่องตามหัวข้อการตรวจและที่ได้รับมอบหมาย รายละเอียดตามผนวก ค

๔. การสนับสนุน

๔.๑ งบประมาณในการดำเนินการ ใช้งบประมาณการตรวจสอบและประเมินผลการปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ทหารของ ทบ. ประจำปี ๒๕๕๖

๔.๒ ขส.ทบ. สนับสนุนยานพาหนะพร้อมพลขับ ให้คณะกรรมการสำหรับการเดินทางในการตรวจสอบและประเมินผลฯ รวมทั้งตรวจเยี่ยมต่อหน่วยต่างๆ ในกองทัพบกตามที่ได้รับ การประสาน/ร้องขอ

๔.๓ นขต.ทบ. สนับสนุนการปฏิบัติงานคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลฯ ตามที่ได้รับ การประสานร้องขอ

๕. ให้ประธานอนุกรรมการประเมินผล พิจารณาเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ ชุดตรวจ เรื่องที่ทำการตรวจ กำหนดการตรวจ และหน่วยรับตรวจได้ตามความเหมาะสมแล้วแจ้งให้หน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ

๖. การรายงานผล

๖.๑ คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลฯ รายงานผลให้ประธานอนุกรรมการประเมินผลฯ ทราบทุกเดือน

๖.๒ อนุกรรมการประเมินผลรายงานให้ประธานกรรมการปลูกฝังและสร้างเสริมอุดมการณ์ของ ทบ.(ผ่าน กพ.ทบ.) ทราบทุก ๖ เดือน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

รับคำสั่ง ผบ.ทบ.

(ลงชื่อ) พล.ต. รณชัย มัญชุสุนทรกุล

(รณชัย มัญชุสุนทรกุล)

จก.จป.

ผนวก ง

หนังสือราชการธนาคารออมสิน
เรื่อง โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร

ที่ สธ. 1044 / 2552

ธนาคารออมสิน

470 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

22500

๒๒ มิถุนายน 2552

เรื่อง โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร

เรียน ผู้บัญชาการทหารบก

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์การให้กู้เงินโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่ กองทัพบก ร่วมกับ ธนาคารออมสิน ขับเคลื่อนโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร เพื่อช่วยเหลือข้าราชการทหารและลูกจ้างประจำ และได้เปิดให้บริการสินเชื่อแก่ข้าราชการทหารและลูกจ้างประจำ ตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม 2545 เป็นต้นมา นั้น

ขอเรียนว่า ธนาคารออมสิน ได้ปรับหลักเกณฑ์สินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการทหาร เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และตอบสนองความต้องการของข้าราชการทหาร ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ได้แก่ เพิ่มวงเงินกู้ กรณีมีบุคคลค้ำประกัน จาก 50 เท่า ของเงินเดือน ไม่เกิน 700,000.- บาท เป็น ให้กู้ไม่เกิน 1,500,000.-บาท มีระยะเวลาผ่อนชำระ จาก 10 ปี เป็น 15 ปี และกรณีมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน จากให้กู้ไม่เกิน 2,000,000.-บาท เป็น ให้กู้ ไม่เกิน 5,000,000.-บาท โดยมีระยะเวลาผ่อนชำระ 30 ปี โดยทั้ง 2 กรณี ให้กู้รวมกันไม่เกิน 5,000,000.-บาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาแจ้งให้หน่วยงานในสังกัด ที่เกี่ยวข้องทราบด้วย
 จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวนงเยาว์ ทาชีรัตน์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการธนาคารออมสิน สาขางานกิจกรรมชุมชน
 ปฏิบัติงานแทน ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน

ฝ่ายสินเชื่อเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพ

งานสินเชื่อเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพ 2

โทร. 0 2299 8000 ต่อ 101015 หรือ 101017 และโทรสาร 0 2299 8589

ผนวก จ

รายชื่อทหารประจำการที่เป็นกลุ่มประชากรของการวิจัย

- สัมภาษณ์แบบกลุ่ม

ลำดับ	ยศชื่อ – สกุล	
1	พ.ท.ปกครอง	ประจักษ์จิตร
2	ร.อ.มหาชัย	วงศ์คำจันทร์
3	ร.อ.ประยูร	บุญเฮ้า
4	ร.อ.ไพโรสถู	คีสุข
5	ร.ท.ประดิษฐ์	วัลดี
6	ร.ท.ทองอาจ	ทองหีบ
7	ร.ต.ปัญญา	ชูทับทิม
8	ร.ต.ประวิทย์	เหมละคร
9	จ.ส.อ.ชาติชาย	ขวัญทอง
10	จ.ส.อ.ประเสริฐ	สวัสดิ์วงศ์
11	จ.ส.อ.ศิริพงษ์	ใจบุญ
12	จ.ส.อ.กฤษฎา	แพนลา
13	จ.ส.อ.สมเกียรติ	บัวปิ่น
14	จ.ส.อ.บรรยงค์	อัปมะโท
15	จ.ส.อ.ประสิทธิ์	รัตนโชค
16	จ.ส.อ.อุทัย	สิงห์นาม
17	จ.ส.อ.บุญเรือง	งามสมกลิ่น
18	จ.ส.อ.พิชัย	พันธุ์หงส์
19	จ.ส.อ.มาโนช	มงคลศรี
20	จ.ส.อ.เด่น	ใจพินิจ
21	จ.ส.อ.ประยงค์	หงส์สกุล
22	จ.ส.อ.มีนา	รุ่งอรุณ
23	จ.ส.อ.ไพรัตน์	กสิผล
24	จ.ส.อ.อนันต์	เปี่ยมจิตต์
25	จ.ส.อ.ธงชัย	จำตา
26	จ.ส.อ.นภดล	วงษ์รัตน์

27	จ.ส.อ.ธงชัย	เกษรนวนสกุล
28	จ.ส.อ.สมเกียรติ	บุญสร้าง
ลำดับ	ยศชื่อ – สกุล	
29	จ.ส.อ.ณรงค์ศักดิ์	เนียมนิล
30	จ.ส.อ.สมศักดิ์	เพชรลักษณ์
31	จ.ส.อ.กิตติ	แพนลา
32	จ.ส.อ.วรพันธ์	เนื่องลี
33	จ.ส.อ.บัวรมณ์	เยาวลา
34	จ.ส.อ.สุรเดช	ศรีสังวาลย์
35	จ.ส.อ.บำรุง	เถาชาติ
36	จ.ส.อ.วีระยุทธ	สุขสวัสดิ์
37	จ.ส.อ.ธีระ	ทองเล็ก
38	จ.ส.อ.ประวิทย์	มูลพรหม
39	จ.ส.อ.ธีระ	คิดตรง
40	จ.ส.อ.ภาณุภัทร	กำเหนิด
41	จ.ส.อ.ธวัชชัย	สุริยวงศ์ศรี
42	จ.ส.อ.ศราวุธ	อ่องประภฤติ
43	จ.ส.อ.พงศ์ศุดม์	เจนชนยุทธ
44	จ.ส.อ.นิศย์	สีเนียน
45	จ.ส.อ.สุรัตน์	ไกรวัน
46	จ.ส.อ.เริงศักดิ์	มหาศิลป์
47	จ.ส.อ.บัณฑิต	สุขผดุงธนบดี
48	จ.ส.อ.สมเกียรติ	ใจบุญ
49	จ.ส.อ.บุษนา	เดชไค้
50	จ.ส.อ.ประเสริฐ	ชวนนอก
51	จ.ส.อ.สุนทร	กรดี
52	จ.ส.อ.วิทยา	กว้างขวาง

53	จ.ส.อ.วันลพ	ราชสุข
54	จ.ส.อ.นลินรัตน์	วิวัตรีกิตติกุล
55	จ.ส.อ.สุรกิจ	เงินทอง
56	จ.ส.อ.ณัฐพล	แก้วประเสริฐ
ลำดับ	ยศชื่อ – สกุล	
57	จ.ส.อ.ประเวช	พุลมา
58	จ.ส.ต.บุญช่วย	วงษ์แก้ว
59	ส.อ.ขวัญชัย	ทิพย์วัลย์
60	ส.อ.ศักดิ์ดา	อาจดวงดี
61	ส.อ.ปริญญา	ไม้เหลือง
62	ส.อ.ชนิด	บรรตะกู
63	ส.อ.มานพ	จันทร์
64	ส.อ.หญิง ปิยะภาพร	เลอะวัฒนะ
65	ส.อ.ทรงชัย	จ่ายจันทิก
66	ส.อ.ณัฐพงษ์	โยธินวิสิษฐ์
67	ส.อ.จักรพันธ์	จันทร์ทอง
68	ส.อ.ชัตติพงษ์	พรหมทอง
69	ส.อ.อรรคพล	ปรานแก้ว
70	ส.ท.อิสรพงษ์	สมภักดี
71	ส.ท.ชัยวิชิต	ยอดสง่า
72	ส.ท.หญิง จินตกวี	ศิริวุฒิ
73	ส.ต.เอกชัย	ปัดทุม
74	ส.ต.เกียรติศักดิ์	ทิสาร

รายชื่อทหารประจำการที่เป็นกลุ่มประชากรของการวิจัย

- สัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ลำดับ	ยศชื่อ – สกุล
1	พ.ต.ชัช แปลงสาร
2	พ.ต.อดิสร ดীনาน
3	จ.ส.อ.สายยนต์ ประวันตา
4	จ.ส.อ.บุญยืน เกิดทะโสม
5	จ.ส.อ.สุรพล เพิ่มเพียร
6	จ.ส.อ.สมผล โชติช่วง
7	จ.ส.อ.พรศักดิ์ กิตติปาโล
8	จ.ส.อ.สุรเจตน์ ศรีเกษม
9	จ.ส.อ.วัชรินทร์ กระจ่างมด
10	จ.ส.อ.โสภณ วรรณพิรุณ
11	จ.ส.อ.ศักดิ์ดา วงศ์ดี
12	จ.ส.อ.พรชัย ถนอมบุญ
13	จ.ส.อ.พิสิทธิ์ชัย สมัยกุล
14	จ.ส.อ.สำรวย คำเวียงจันทร์
15	จ.ส.ต.สุทธิพงษ์ ทองสุข
16	ส.อ.สุรินทร์ ลอยพูล
17	ส.อ.นัฐพล ยินศิริมย์
18	ส.อ.วชิระ ปิ่นเจริญ
19	ส.อ.พรเทพ พรหมวงษ์
20	ส.อ.ยอดชาย ภูสีน้ำ

ผนวก ฉ

รูปภาพการสอบสัมภาษณ์ทหารประจำการ

ภาพการสอบสัมภาษณ์ทหารประจำการ

การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พ.อ.สันต์ จิตรประสงค์

วัน เดือน ปี เกิด 2 กรกฎาคม 2502

การศึกษา ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง(บริหารการศึกษา) พ.ศ.2551

ปริญญาตรี รร.จปร.(วทบ.ทบ.) พ.ศ.2525

รร.สช.ทบ. หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 69 พ.ศ.2534

ชั้นนายพัน เหล่า.ร.รุ่นที่ 57 พ.ศ.2532

ชั้นนายร้อย เหล่า.ร.รุ่นที่ 72 พ.ศ.2527

ประวัติการทำงานโดยย่อ

สบ.มว.ค.60 ร้อยอาวุธเบา ร.2 พัน.1 รอ.

สบ.ร้อย.อวบ.ร.2 พัน.1 รอ.

สบ.ร้อย.สสท.ร.2 พัน.1 รอ.

นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก ร.2 พัน.1 รอ.

ผช.ฝ่ายยุทธการ พล.ร.2 รอ.

รอง สบ.ร.2 พัน.3 รอ.

รอง เสช.ร.2 รอ.

สบ.ร.2 พัน.2 รอ.

หก.กกพ.มทบ.12

รอง เสช.มทบ.12

เสช.มทบ.12

ตำแหน่งปัจจุบัน รอง สบ.จทบ.สท.

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของทหารประจำการ

ผู้วิจัย พ.อ.สันต์ จิตรประสงค์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 56

ตำแหน่ง รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระแก้ว

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการพัฒนาประเทศไทยโดยยึดแนวทางการพัฒนาตามหลักของประเทศด้าน ตะวันตก ซึ่งมุ่งสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศด้วยการเพิ่มจำนวนผลผลิต ส่งเสริมการพัฒนา อุตสาหกรรมเพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตเป็นสินค้าส่งออกสู่ต่างประเทศ มุ่งพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยใช้ เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ซึ่งได้กำหนดเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ และเริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ผลการพัฒนาดังกล่าวได้ ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาหลายด้านที่สำคัญคือ ระบบเศรษฐกิจซึ่งวัดด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมใน ประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ที่เพิ่มสูงขึ้นแต่กลับทำลายระบบสังคม ความเอื้ออาทร ระบบเครือญาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมพื้นบ้านอันดีงามของคนไทยให้ลดน้อยลง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกนำมาใช้เพื่อขยายฐานการผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง จนลด จำนวนและคุณภาพลงไปอย่างมาก ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ อันเนื่องมาจากกระบวนการผลิต ของโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งได้ปล่อยของเสียสู่อากาศ แม่น้ำ ลำคลองอย่างต่อเนื่อง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้ทรงมีพระราชดำริ แนะนำแนวทางการ แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ภายใต้ชื่อว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency economy) อัน เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนในทางสายกลาง เพื่อให้ประชาชนชาวไทยรอด พ้นจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่ มีการแข่งขันสูงและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว โดยหลักปรัชญาที่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจของ ประชาชนได้นั้น จะต้องให้ประชาชน ชุมชน พึ่งตนเองได้ รัฐบาลจึงได้น้อมนำ “หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8,

9, 10 และ 11 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนเป็นหลัก เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทั้งในภาคการเกษตร และภาคธุรกิจ ได้ปรับกระบวนการทำงานให้เกิดความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมุ่งให้ประชาชนลดรายจ่าย เก็บออมและเพิ่มรายได้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์ ด้วยการดำเนินชีวิตความเรียบง่าย สามารถอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

กองทัพบกได้รับสนองพระราชปณิธานดังกล่าวโดยกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยรอง ทุกหน่วยได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมเพื่อปลูกฝัง ให้กำลังพลและครอบครัวได้มีหลักยึดในการดำเนินชีวิต โดยรู้จักใช้จ่ายเงินที่หามาได้อย่าง ระมัดระวัง มีการประหยัดคอดออม เพื่อไว้ใช้ประโยชน์ในภายภาคหน้า ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ได้ตอบสนองแนวนโยบายของกองทัพบกมาตามลำดับ แต่ในความเป็นจริงปรากฏว่ามี ปัจจัยหลายประการที่ทำให้กำลังพลบางส่วนไม่สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ได้อย่างได้ผล เช่น ขาดความมานะอดทน อยากมีอยากได้ในด้านวัตถุนิยมในเวลา อันรวดเร็ว มีค่านิยมในการดำรงชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับรายได้ของตนเองและครอบครัว ขาด ความรอบคอบในการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเสริม รวมทั้งต้องการได้รับการยอมรับจาก สังคม จากปัจจัยดังกล่าวทำให้กำลังพลบางส่วนใช้วิธีการกู้เงินจากสถาบันการเงินต่างๆ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ กรมสวัสดิการทหารบก ธนาคารพาณิชย์ บัตรเครดิต หรือเงินกู้นอกระบบ เพื่อนำมาจับจ่ายใช้สอย ซึ่งทำให้เกิดสถานะหนี้สินโดยเริ่มต้นด้วยจำนวนไม่มากนักและค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามความต้องการ ที่ไม่สิ้นสุดของตนเองและครอบครัว จนถึงปัจจุบันหนี้สินดังกล่าวได้ ทวีขึ้นจนส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวและการปฏิบัติงาน ทำให้ขวัญและกำลังใจตกต่ำ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลง เกิดความเสี่ยงต่อการกระทำผิด เช่น การประพฤติมิชอบในทาง ราชการ การเรียกรับผลประโยชน์ การลักขโมย หรือการค้าขายยาเสพติด เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานะหนี้สินของทหารประจำการ
2. เพื่อเสนอแนวทางในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ทหารประจำการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป็นทหารประจำการชั้นยศ ส.ต. – พ.อ. สังกัด จังหวัดทหารบกสระแก้ว ซึ่งมีรายได้สุทธิต่ำกว่า 1 ใน 3 ของอัตราเงินเดือนจำนวน 94 นาย เป็นนายทหารสัญญาบัตร (ร.ต.-พ.อ.)จำนวน 10 นาย นายทหารชั้นประทวน(ส.ต.-จ.ส.อ.) จำนวน 84 นาย

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยห้วงเดือนมีนาคม – เมษายน พ.ศ.2557

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประชากรเป็นทหารประจำการ สังกัด จังหวัดทหารบกสระแก้ว ที่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 1 ใน 3 ของอัตราเงินเดือน จำนวน 94 นาย โดยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 20 นายและสัมภาษณ์เป็นกลุ่มจำนวน จำนวน 74 นาย

ผลการวิจัย

1. ด้านการเงินและค่าตอบแทน ทหารประจำการมีรายได้หลักมาจากเงินเดือนของตน ในอัตราเฉลี่ย 25,000 บาทต่อเดือน และของกรรยาประมาณ 9,000 บาทต่อเดือน รายได้ดังกล่าวจะถูกหักเพื่อชำระหนี้สินตามระเบียบและข้อตกลงที่ทำไว้กับสถาบันการเงิน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ กรมสวัสดิการกองทัพบก ธนาคารออมสิน ทำให้ทหารประจำการได้รับเงินสุทธิเฉลี่ยในระดับต่ำเพียงเดือนละ 500 – 3,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายและการดำรงชีวิต

2. ค่านิยมและสถานะแวดล้อมทางสังคม ทหารประจำการมีค่านิยมที่ต้องการมีรายได้สูง เพื่อให้เหมาะกับตำแหน่งหน้าที่ มียานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมือนบุคคลอื่น จึงเกิดการแข่งขันและเปรียบเทียบทั้งจากภายในหน่วยและสังคมภายนอก โดยเฉพาะจากสังคมภายนอกต้องการมีภาพลักษณ์ที่ดีโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะติดตามมา

3. มูลเหตุของสถานะหนี้สิน จากการสัมภาษณ์พบว่า มูลเหตุหลักของการเป็นหนี้สินเกิดจาก

- 2.1 การซื้อยานพาหนะ เช่น รถจักรยานยนต์ รถยนต์
- 2.2 นำไปประกอบอาชีพเสริม เช่น เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์
- 2.3 ซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกและการพักผ่อน เช่น ซื้อเครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น โทรทัศน์มือถือ โทรทัศน์
- 2.4 เพื่อการศึกษาของตนเองและบุตร

4. จุดเริ่มต้นของการเข้าสู่สถานะหนี้สิน เริ่มจากการกู้เงินจำนวนน้อยในสถาบันการเงินใกล้ตัว เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 50,000 – 100,000 บาท จากนั้นมีการกู้เพิ่มจนเต็มวงเงินประมาณ 600,000 บาท แล้วจึงเปลี่ยนไปกู้สถาบันการเงินอื่น เช่น ธนาคารออมสิน ซึ่งให้วงเงินกู้สูงถึง 1,500,000 บาท ทำให้หนี้สินทวีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต้องผ่อนชำระเป็นระยะเวลา 10 – 15 ปี

5. ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากสถานะหนี้สินดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว หน่วยงาน เนื่องจากทหารประจำการมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายทำให้เกิดปัญหาภายในครอบครัว เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ขาดความเชื่อมั่นจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ขวัญและกำลังใจตกต่ำ ซึ่งถ้าปัญหารุนแรง เช่น ถูกติดตามทวงหนี้สินก็จะก่อให้เกิดความเครียด ทำให้อาจเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด เช่น การลักขโมยทรัพย์สินทางราชการโดยเฉพาะอาวุธ ยุทโธปกรณ์ การค้าขายยาเสพติดหรือประพตติมิชอบในทางราชการเกิดขึ้นได้

6. ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทหารประจำการที่รับเงินเดือนต่ำกว่า 1 ใน 3 ของเงินเดือน มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำกว่าคือ รู้เพียงองค์ประกอบภายนอกของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ไม่เข้าใจความหมายอย่างลึกซึ้งจนถึงขั้นนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เมื่อมีความต้องการซื้อสิ่งใดก็จะตัดสินใจซื้อในเวลาอันรวดเร็วโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา ขาดหลักความพอประมาณ และความมีเหตุผล รวมทั้งขาดหลักคุณธรรมในการประหยัด อุดออม อดออม อดทน เพียรพยายาม เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของที่ตนเองต้องการ โดยไม่ต้องเป็นหนี้สิน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ ทหารประจำการ ผลการวิจัยได้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

ระดับนโยบาย

1. **ด้านค่าตอบแทน** จากการบรรจุบุคคลพลเรือนหรือทหารกองหนุนเข้ารับราชการ เป็นทหารประจำการในอัตราชั้นยศ ศ.ต. ในบางตำแหน่งบรรจุผู้มีคุณวุฒิระดับ ม.3 ซึ่งจะได้รับ เงินเดือน ป.1 ชั้น 13.5 (8,610 บาท) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำและการกำหนดคุณวุฒิดังกล่าวกระทำมา เป็นระยะเวลาหลายสิบปีแล้ว ควรที่จะพิจารณาปรับหลักเกณฑ์เพื่อรับบุคลากรที่มีคุณวุฒิสูงขึ้น เช่น ระดับ ปวช.หรือ ปวส. เพราะจะทำให้ทหารประจำการได้รับเงินเดือนเริ่มต้นที่ ระดับ ป.1 ชั้น 15.5 (9,330 บาท) เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับทหารประจำการ พร้อมทั้งเพิ่มความรู้ให้กับ บุคลากรของหน่วยเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีขีดความสามารถสูงขึ้นด้วย

2. **เนื่องจากในปัจจุบัน** ปัญหาด้านเศรษฐกิจและการครองชีพเป็นเรื่องสำคัญที่ เกี่ยวข้องกับทุกคน ดังนั้นจึงควรจัดทำเป็นเนื้อหาวิชาในด้านการบริหารการเงินในระดับพื้นฐาน และนำมาบรรจุในหลักสูตรของทางทหาร เช่น นนส., นายสิบชั้นต้น เพื่อจะได้มีความรู้ใกล้เคียง กับบุคคลภายนอกไม่ตกเป็นเป้าหมายของผู้ที่จะแสวงประโยชน์ในเชิงธุรกิจ

ระดับผู้บังคับบัญชา

1. **ต้องหมั่นอบรม** ให้ความรู้และแนวทางในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง โดยเฉพาะในด้านความรู้และคุณธรรม เพื่อให้ทหารประจำการดำรงตนอยู่ในทางสาย กลาง มีความเพียรพยายาม รู้จักอดทน อดกลั้น ลดความโลภ ความโกรธ ความหลง เพื่อให้ สามารถฟันฝ่าอุปสรรค จนประสบความสำเร็จโดยไม่เป็นปัญหากันทุกๆ ฝ่าย พร้อมทั้งยกย่องผู้ที่ ประพฤติปฏิบัติตนดีเป็นตัวอย่างให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม

2. **ต้องให้คำแนะนำ** ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความบริสุทธิ์ใจและเป็นกันเอง แสดงออกถึงความเอื้ออาทรต่อกัน ขณะเดียวกันหากผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการในทางที่ผิด เช่น ขัดคำสั่ง ก็ต้องพิจารณาลงโทษอย่างเด็ดขาด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปกครองบังคับ บัญชา

3. **ต้องกำหนดมาตรการควบคุม** ในการพิจารณาการขอกู้เงินของผู้ได้บังคับบัญชา อย่างใกล้ชิดและจริงจังในทุกกรณี เพื่อถ่วงดุลให้มีความเหมาะสมและอยู่ในขีดความสามารถที่จะผ่อนชำระได้โดยมีเงินเหลือเพียงพอที่จะใช้ในการดำรงชีพ

4. **ควรส่งเสริมให้ทหารประจำการประกอบอาชีพเสริมที่เหมาะสมตรงกับความรู้ความชำนาญ**

5. **กำหนดให้มีกิจกรรมในการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม** เช่น งดรถคันที่สอง งดรถจักรยานยนต์คันที่สอง งดการดื่มสุราหรือเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน

6. **ต้องแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา** ด้วยการดำรงตนอยู่ในแนวทางที่เหมาะสมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามและเป็นหลักยึดมั่นคงและถูกต้องของหน่วย

ระดับผู้ปฏิบัติ

1. **ต้องรู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ** โดยเฉพาะด้านการบริหารการเงินและการมีคู่ครอง ซึ่งสามารถศึกษาจากรุ่นพี่ที่รับราชการอยู่แล้วและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตแล้วนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง

2. **ต้องเป็นทหารประจำการที่ดี** ด้วยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตทั้งของตนเองและครอบครัว โดยต้องมีความมานะพยายาม ขยันขันแข็ง อดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุดต่างๆ ไม่ใจเร็วด่วนได้ จนสร้างความเดือดร้อนหรือปัญหามาสู่ตนเองและหน่วยงาน

3. **ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ อบรมสั่งสอนของผู้บังคับบัญชา** พร้อมทั้งเมื่อดำเนินการจนเกิดข้อผิดพลาดต้องพิจารณาหาหนทางแก้ไขโดยเร็ว อย่าปล่อยให้ปัญหาลุกลามจนถึงขั้นรุนแรง นอกจากนี้หากต้องถูกกำหนดมาตรการควบคุมหรือพิจารณาลงโทษอันเกิดจากการกระทำผิดของตนเอง ต้องยอมรับด้วยความเต็มใจ

ABSTRACT

Title Introduction of the Sufficient Economy Initiative Philosophy to the active duty Recruits

Field Social - Psychology

Name Colonel Sant Jitprasong   **Course** NDC   **Class** 56

The objectives of this research are to study the situation of our active duty recruits in the Royal Thai Army on their day to day living basis, and to studies by providing the suitable ways to apply on the Sufficient Economy Initiative Philosophy for our active duty recruits. This is a qualitative research from a theories and papers concerned along with the interviews from those involved as a group and individuals in order to receive the insights information on their daily basis living. The interviews conducted to 94 recruits who had gained less than 1/3 of their monthly payment. And among those 94 recruits, 74 were in group and 20 were insight. The analyze and average mean are accorded to the ranks of the audience together with the studies on the rules and regulations concerning the salary chart, loans and the daily life.

The result of this research of those active day recruits from Sakaew Military Province has shown the average daily living. The understanding and knowing on the Sufficient Economy Initiative Philosophy is in the lower level. The others were average.

Provide and paste on the knowledge on the Sufficient Economy Initiative Philosophy is necessary for they can apply them to their everyday livings, because the monthly payment of our active duty recruits run in the range of the low to average level. The recruits shall have to be very caution on the cost of living by adjusting themselves to suit today's economy.